

Kmet, delavec in otrok
naj bodo narodu vedni!

Izaja vsake sreče.
Miročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
laserali po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži naznaka od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsebuje celotno vsebino
svojega dela in marljivosti!

Rekopis se ne vra-
čuje. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici šte. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Računa
pri pošti. Člankom so-
vođu št. 11.360.

Kmetški tabor v Vitanju.

Navdušeni sprejemi. — Veličastno zborovanje. — Ponesrečeni esesarski načrti. — Pohorje v kmet-
skem taboru.

Vitanje, diven trg v zelenem Po-
horju še ni doživelo take slovesno-
sti, kakor je bila v nedeljo dne 10.
oktobra. Naša mlada, toda žilava in
delavna okrajna organizacija je do-
ločila ta dan za kmetški tabor, ki
naj pokaže krasen napredek slo-
venske kmetške stranke in doka-
že, da je kmetška misel tudi na Po-
horju padla na rodovitna tla.

SLS je smatrala do zadnjega
konjiški okraj kot svojo najjačjo
trdnjavo, kjer še dolga leta ne bo
nobena nasprotna politična stran-
ka mogla zborovati. Toda naš
kmetški tabor jim je trditev teme-
ljito ovrzel.

Marljivo je bil odbor okraj. org.
na delu zadnje dni pred kmetškim
taborom. Vozili so mlaje, pletli
vence, postavljali slavoloke na
obeh straneh Vitanja. Krasni na-
pisi na slavolokih so pričali, kako
zelo je prebujena kmetška zavest
na tej mladi njivi človečanske po-
litike in kako globoko pojmuje
zgodovinsko nalogo kmetškega po-
kreta. Napisi so se glasili:

1. Pozdravljen vojvoda Pravice,
veliki učenik Resnice! 2. Vera v
Boga in kmečka sloga! 3. Matija
Gubec — Tvoji smo! 4. Dobrodošel
— mili brat! 5. Tvoji smo, veliki
Štefan Radič, naša borna koča je
Tvoj gradič! 6. Prisegamo Ti vsi
zvestobo, ker vemo, da boš strl vso
zlobo! 7. Živel bratski sporazum
vseh narodov sveta! 8. Bog blago-
slovi Tvoj prihod! 9. Apostolu miru
naša zvestoba! 10. Stari Pravdi —
zmaga! 11. Živel naših src učitelj:
Štefan Radič, svobode graditelj!
12. Živel Štefan Radič, Apostol Mi-
ru in Pravice! 13. Živela Sloven-
ska Kmetška stranka! 14. Živela
Kmečko-delavska sloga!

V Škoti vasi in Novi cerkvi je
kmetško prebivalstvo z občinskimi
odbori in župani na čelu pripravilo
sprejem predsedniku Radiču in
ministru Pucelju. Žal, da so morali
ti sprejemi odpasti radi dvehurne-
ga zakasnelega prihoda.

Prihod v Celje.

V soboto okrog 1/8. uro zvečer
so se pripeljali z avto iz Zagreba v
Celje g. Radič, tov. minister Pucelj
in podsekretar g. dr. Pernar.

Pred hotelom Evropo se je zbra-
la velika množica ljudi. Tu jih je

sprejel in pozdravil glavni tajnik
slov. kmetške stranke tov. dr. Ma-
rušič, predsednik okrajne organi-
zacije konjiške tov. Fr. Švikaršič
in tajnik Mravlje. Nato so nadalje-
vali pot v Vitanje.

Sprejem v Fužinah.

Uro hoda pred Vitanjem ležijo
Fužine, kjer je pripravila okrajna
organizacija prvi sprejem.

Tu je bil postavljen slavolok z
visokimi mlaji, nad 200 zavednih
mož in fantov se je zbralo tu z lam-
pioni in bakljami. Domača godba
je zaigrala ob prihodu Radiča in
Pucelja in iz stoterih grl so grmeli
burni klici: Živijo naš Radič, Živijo
naš voditelj, Živijo Pucelj! Pozdra-
vil je oba gosta predsednik okr.
organizacije tov. Franjo Švikaršič.
Spremljana od cele množice sta se
podala Radič in Pucelj v Vitanje.
Celo pot so pristaši navdušeno kli-
cali gostoma, godba je igrala in gr-
menje možnarjev je slovesnost po-
jačevalo.

Krasen in prisrčen spre- jem v Vitanju.

Pri velikem slavoloku sredi trga
je pričakovala goste ogromna mno-
žica ljudi. Tri belo oblečene dekli-
ce s krasnimi šopki so pristopile k
avtu, iz katerega so gostje izstopili.
Gromovito klicanje Radiču ni ho-
telo prenehati. Najpreje je pozdra-
vil Radiča tajnik okrožnega odbo-
ra tov. Roman Bende, nakar so mu
izrekle deklice v prelepih verzih
pozdrav in dobrodošlico in sicer
dve v slovenskem jeziku in tretja
v nemškem, nakar so mu izročile
šopke.

Kmečko dekle Marica Vešnarje-
va je pozdravila sledeče:

Pozdravljen, vodja v naši tu sredini,
pozdravljen Stare Pravde ti boritelj,
pozdravljen brat v veselju, bolečini.
Miru graditelj, naroda voditelj...

Stotisoč src prisego Tebi daje,
prisegamo Ti vsi ljubezen in zvestobo...
Ti modri si spasilj bedne raje,
Ti strl krivico boš in strl vso zlobo...

Zato pozdravljen mili Štefan Radič
od Tvojih zvestih, tlačenih Slovencev!
Tu v naših vročih srcih je Tvoj gradič
in v naših kočah, polnih cvetnih vencev!

Mina Straserjeva je pozdravila
tov. predsednika sledeče:

Glej: kmetov in delavcev krepke čete
pozdravljajo, naš vodja, Tvoj prihod...
Glasnik si Ti Miru, Pravice svete, —
blagoslovi Tvoje delo naj — Gospod!

Ti si apostol dela in poštenja,
s Teboj gradimo sebi novi vek —
gradimo zmago kmečkega življenja —
in naša moč da v širni svet odjek!

Potem nikdó, nikdó nas ne premaga,
nobena sila ne stene nam moči —
ker naše geslo: »Delu čast in zmaga!«
si vdahnil v naša trudna srca Ti...

Zato pozdravljamo Te kot očeta,
zato pozdravljen nam kot rodni brat —
in ne kot gost, ki nam cekin obeta...
Pozdravljen, Štefan Radič — tisočkrat!

Ganjen od prisrčnega sprejema
se je Radič zahvalil in deklice na
čelo poljubil.

Možnarji so neprestano pokali.
Od tu so se podali vsi skupaj peš
do hotela Teppei, kjer je tov. mi-
nistr Pucelj pozdravila deklica v
narodni obleki ter mu izročila pre-
krasen šopek. Minister se je v pri-
srčnih besedah zahvalil, nakar je
še enkrat govoril Radič.

Gostje in predstavniki posamez-
nih organizacij so šli nato med
burnimi živijo klici v hotelske pro-
store, kjer se je razvil iskren prija-
teljski večer. Govorili so Radič,
Pucelj, dr. A. Novačan ter kmet in
župan iz Frankolovega Potočnika,
ki ga je Radič s posebnim zanima-
njem poslušal.

Kmetški tabor.

Že zgodaj zjutraj so pričeli pri-
hajati ljudje kljub temu, da je z vso
silo deževalo skoraž do 9. ure, ko
se je imela pričeti sv. maša za ude-
ležence kmetškega tabora. Ker do-
mači g. župnik ni hotel preložiti
svoje službe božje na 9. uro je na-
ša stranka zaprosila salezijanskega
duhovnika g. Luskarja, da opravi
sv. opravilo ob 9. uri, za kar je
dal dovoljenje seveda domači g.
župnik, kot gospodar cerkve. Toda
ko je prišel duhovnik iz Ljubljane
v župnišče, mu župnik ni pustil ma-
ševati ob 9. uri, češ, da bi na ta
način trpela sv. maša g. kaplana
ob pol 11. uri. Naše zborovanje je
bilo napovedano za 10. uro in je
bilo torej nemogoče udeležiti se
kaplanove službe božje. G. župnik
je ta svoj zvit načrt skoval zato,
da bi ali onemogočil zborovanje ali
pa pustil da stvar farizejsko izrabi
esesarsko časopisje za slučaj, da

se zborovalci kaplanove maše ne
udeležijo. To zadnje se je tudi točno
zgodilo v »Slovincu« od preteklega
torka. Naš namen je bil dober
in Bog dobro ve, kdo je prevaro za-
grešil in kdo je bil prevaran.

Točno ob 10. uri otvori predse-
dnik okrajne organizacije tov. Fr.
Švikaršič zborovanje.

Govor štefana Radiča.

Predragi Slovenci in Slovenke!
Ne poznamo se toliko s telesnimi
očmi, bolj pa smo si znani z du-
ševnimi. Slišali ste že o seljaškem
pokretu v Hrvatski in tudi jaz sem
že kot študent prepotoval te vaše
kraje in se zanimal za usodo ob-
mejnih Slovencev. Vem, marljivi
ste, pošteni in varčni. Drugačni
sploh ne morete biti. Ali enega ne
veste; kako se doseže pravica. Ne
samo vi, po vsem svetu mnogi tega
ne vedo. Temelji pravice morajo
biti trdni. Politiki dolgo niso ho-
teli vedeti, kaj je pravi temelj poli-
tike in pravice.

Poglejte roko: palec to je kmet,
če palec odsekaš ni roke. Mezinec
to je inteligent, tudi če mezinec
odsekaš, ni roke. Palec je najvaž-
nejši. Ni res kar pišejo nekateri ča-
sopisi, da hujskam proti intelligen-
ci. Ali kmet je najvažnejši. On mo-
ra biti temelj vsake politike. Ko
sem prišel na tem temelju nas ni
bilo 12 milijonov, tudi ne 12 tisoč,
nego samo 12, kot apostolov. Toda
zmagali smo.

Ko se je uvedla splošna volilna
pravica, je dobil vsakdo puško v
roke. Z njo se mora boriti, ne si-
cer s svinčenkami, pač pa z gumi-
jastimi kroglicami. Volilci niso
kroglice, nego so borci, so duše.

Avstro-ogrška me je zapirala po
šest mesecev, po preobratu so se v
Beogradu spomnili, da je to še pre-
malo in naš seljak je dobro vedel
za dejanja Beograda. Ko so bile vo-
litve leta 1920, so govorili: »Radič
je demagog, on hujska!« Naša HSS
pa je dobila 230.000 glasov. Tedaj
so dejali: »Tega ni Radič napravil,
to je napravila vojna.« To je še bo-
lje, to je dokaz, da naši ljudje med
vojno niso spali. Kar so nekaj pi-
sali najgloblji filozofi, to ve danes
pri nas na Hrvatskem vsako dete:
vse človeštvo je družina enako-
pravnih.

Je institucija, kjer se vodi poli-

tika vsega sveta na temeljih ljubezni in miru, to je Društvo narodov. Njegov program — to je naš program že od nekdaj. To ni hrvatski program niti Radićev, to je človeški program. Članki v »Domu« so bili taki, kot edino v največjih svetovnih revijah, ki so zagovarjale mir in ljubezen. Uspeh se je pokazal, ko smo leta 1923 dobili mesto 230 tisoč 480.000 glasov. To je armada, teh glasov niso nabrali uradniki in ne agitatorji z volilnim golašem.

Imamo organizacijo, kakršne ni na vsem svetu. To ni morda organizacija naroda. To organizacijo so zgradile tudi naše žene. Narod, ki nima organiziranih žen ni cel narod. Leta 1924 smo dobili 530.000 glasov in če bi se volitve vršile svobodno, bi dobili preko 600 tisoč glasov.

Narod ni gosposka igrača, je delo božje. In narod je za nas. Nismo več samo okraj, ne provinca in ne narod, — hrvatski ali slovenski — nego smo celo državno gibanje, ki je objelo nas Slovence, nas Hrvate, nas Srbe in tudi Bolgari še pridejo.

Naša zunanja politika se pametno vodi, Ninčić dobro dela.

Pozorni bodimo še na notranjo politiko. Ko pridejo volitve, mi jih ne zahtevamo — glejte, da bo v skupščini zastopano ono, kar je v vaši duši, to je potreba za kruhom.

Ni potrebno, da bi nas vladali samo uradniki. Niso vsi uradniki ničvredneži; kmet ki je očistil pšenico, bo očistil tudi uradništvo.

Med našimi poslanci je pravih kmetov 47. Pri radikalih ravno toliko. Pri prihodnjih volitvah mora biti 200 kmetov v parlamentu.

Radikalna stranka se reorganizira. Pašića sta odstranila starost in njegov sin. Ljubo Jovanovića sta odstranila spor med Pašićem in bolezen, Nastas Petrović se je umaknil sam in tako je NRS danes brez voditelja. Toda radikalni predstavlja Srbe in z njimi je treba računati.

Ko je v 80. letih Pašić pričel z gibanjem je zahteval isto kar zahtevamo danes mi. Zahteval je od Obrenovičev svobodo naroda, avtonomijo občine in narodno samoupravo. Zato je z radikali danes lahko skleniti sporazum. NRS ima vse predpogoje, da se reorganizira. Tudi mi moramo imeti organizacijo, ne železne, ne mehanske, nego psihološko. Naša večina v skupščini bo kmečka večina skupščine. Glavno je, da imamo relativno večino mi in imeli jo bomo. Ne 70 poslancev nego sto in še več.

Napravili bomo davčno reformo, tako da bo imel narod pravico sam odločati, kako naj se obremeni. V davčnih komisijah morajo imeti narodovi zastopniki večino in ne oni, ki jih imenuje minister.

Sedanji minister dr. Perić je zlata duša. On je tak Srb, kot sem jaz Hrvat, je pravi brat, kajti bratstvo brez človeštva je prazna beseda. — Vas Slovencev je milijon, pol milijona Slovencev je tam zunaj. Na nje že pazimo iz Ženeve. Slovenci imajo nekoga, ki jih čuva — ne Beograd — imajo Društvo narodov.

Naša seljaška politika — vaša

seljaška politika — je pri nas vsakemu detetu že v duši. Republiko smo formalno opustili, kajti prava republika je, da ima narod kontrolo nad upravo.

Z današnjim shodom ste postali udeleženci in sodniki seljaškega gibanja, ki bo postalo prvo in pravo zadoščenje potlačanim Slovincem. Živeli Slovenci!

Obširni programatični govor Stjepana Radića, iz katerega navajamo le glavne misli, je množica sprejela z ogromnim navdušenjem in odobravanjem.

Minister Pucelj

nastopi kot drugi govornik:

Kmet dobro ve, da mora za vsako delo rabiti tudi primerno orodje. Ravnotako pa se mora posluževati za obrambo svojih pravic tudi prave politike, za obrambo pravic naroda se mora posluževati prave politične stranke, ki bo pošteno služila njegovim zahtevam. Žalibog gre polovica našega naroda še vedno za gospodo iz prve stranke in druga polovica za gospodo iz druge stranke.

Politike ne smemo voditi od zgoraj navzdol, nego moramo stopiti do kmetkega naroda in spoznati, kaj potrebuje ter po tem določiti smer politiki.

Naj navedem samo en primer: Ko se je l. 1919 sklepala trgovska pogodba s Češko, je naša delegacija pozabila doseči uvoz štajerskih vin na Češko, kar bi nam Čehi radi dovolili. Naša delegacija tedaj sploh ni vedela, da naš kmet to potrebuje. Zato ne sme biti taka parlamentarna delegacija sestavljena iz gospode, nego tako, da ve in čuti žilo narodovih potreb.

Kadar kmet kaj rabi, česar nima sam, gre prosit k sosedu pomoči. Mi Slovenci smo preslabi za oranje politične njive in kaj je bolj naravnega, kakor da gremo kot sosed k sosedu, da gremo iskat pomoči k bratu Hrvatu, k tisti stranki, ki je izrastla iz tal hrvatskega ljudstva.

Stranka ne sme biti zavarovalna družba za zavarovanje poslanskih mandatov, ona je dekla ljudstva. Stranka Stjepana Radića je prava ljudska stranka.

Razni agitatorji govorijo: kaj pa sta Pucelj in Radić dosegla ko sta šla v vlado in z radikali? To govorijo zato, ker se boje za svoje mandate. V enem delu naroda je trdna krepka volja, da se popravi, kar se popraviti da. Drugi del pa ne kaže te volje.

Del inteligence, organizirane v SDS, je ob graditvi države pozabil na osnovne temelje in ni pričel graditi od spodaj navzgor. Ta inteligenca nam je tudi dopovedovala, da ni primerno, da se izdajamo za Slovence, nego, da se moramo izdajati za Jugoslovane. To so sicer besede, ali besede pomenijo pojme. Nismo vsi eno, smo trije, dasi smo bratje, imamo vsak svoje potrebe.

Tako je grešila ta stranka. Grešila pa je še bolj, ko je hotela z nasiljem, z batinami in bičem utepsti narodu v glavo, česar ni v sreči in ni v glavi.

Tretji greh je naredila ta stranka, ko je za skledo leče prodala

slovenske interese Beogradu, samo, da se je sama okoristila.

Druga stranka, ki je močnejša od prve je SLS. Nočem govoriti o tem, da ta stranka zlorablja vero v politične namene, to bo ljudstvo spoznalo že samo. Ali nekaj drugega je to, da SLS noče niti po sedmih letih spoznati, da ni dobro delala. SLS se noče iz svojih skušenj ničesar naučiti. Dr. Korošec se noče odzvati na moj zadnji poziv na sodelovanje in odgovarja na moje povabilo tako, kakor se ne sme odgovarjati, kadar je ogenj v hiši.

Dr. Korošec pravi, da sem centralist. Če natančno pogledate, spoznate, da je oče centralizma sam dr. Korošec. Podoben je nekemu, ki kriči: »Primitite tatuj!«, samo, da ne bi njega prijeli. Tako kriči danes: »Držite, primitite Pucelja!«, samo, da uide sam. Leta 1918 pa se je sramoval imena »Katoliške« tiskarne in jo je prekrstil — ne v slovensko tiskarno — ampak v »Jugoslovansko«. In tako je on krstil »Jugoslovanski« klub, »Jugoslovansko« knjigarno, »Jugoslovansko« obrtno zvezo itd.

Vabil sem SLS zato v vlado, ker je greh obljubljati narodu nekaj, kar noče izpolniti. In že dve leti je vsa velika politična sila, ki jo je dr. Korošec zbral, neizrabljena. Mi, ki smo šli v vlado, pa smo pomagali vsem Slovincem in tudi njemu samemu. Ne bi mogel on tako mirno zborovati, če bi nas ne bilo in če bi se obdržala PP-vlada ter bi najbrže bil sedaj on pod obznanom. Nam je HSS nesebično posodila svojo politično moč. Slovenska politična moč pa leži neizrabljena. To je največja napaka za Slovence. Mož je le tisti, ki svojo napako prizna.

Na ta tabor smo prišli danes, da vam povemo, da morate biti le v tisti stranki, v kateri sami odločate, ki jo imate sami v rokah in s katero morate sami določati svojo usodo. V tem znamenju vas pozdravljam.

Govoru ministra Pucelja je množica enako burno aplavdirala, kakor Radiću.

Tretji govornik

Albin Prepeluh:

Ko ste slišali besede mojih predgovornikov, ki so vam šle do srca, vam vseeno ni odlegla ena skrb, skrb, ki vas sili, da se mučite in trudite po strmih bregovih za svoj vsakdanji kruh. To je skrb za davke, za zimo, za družino. In da je ta skrb še večja, je mnogo kriv sistem, ki je posledica napačne uprave.

Naša politika gre za tem, da gremo s prijatelji, da gremo s tistimi, ki isto čutijo kot mi, da gremo s Hrvati. Niso Hrvati tisti, ki sede v Zagrebu v bankah, trgovinah in palačah. Pravi hrvatski narod je tisti, ki se muči zunaj na polju.

Naš pokret je socijalni pokret, hočemo pomagati kmetickemu narodu, toda ne tako, kot dr. Korošec, ki je bil predsednik Narodnega sveta v Zagrebu, te enomesečne republike, pa je leta 1919 zapravljal ta naš mali slovenski grunt.

Mesto da bi tako napravil kot naš slovenski kmet, ki gre k notar-

ju sklepat pogodbo, pa je kar izčel grunt Beogradu. Šele čez dve leti se je spomnil: »Dajte mi grun nazaj, — dajte nam avtonomijo!«

Versajski mir je zmerevaril Evrope. Še med vojno se je govorilo da gre za osvobodjenje malih narodov. In kot ironija se sliši, da ravno najmanjši slovenski narod to je naš narod, razcepljen.

To poravnati, to je naš program. Ne tak, kot naše buržuacije, ki hoče popravljati s puško in s kanonom, mi hočemo popravljati z pametjo na mednarodnem torišču.

Pozvali smo SLS, ki ima tu mnogo poštenih in pametnih ljudi, ki ji pa slede vsled napačne discipline, naj gre z nami. Ona tega neče. Toda z glavo ne pride skozi zid.

Ko je prišel preobrat, Slovenci nismo imeli niti pravega voditelja. Preje smo imeli sicer dr. Janez Ev. Kreka (tu se vsi zborovalci okrijejo in prično spontano z Radom in s hrvatskimi gosti vred kati: »Slava Kreku!«), pač pa nismo imeli voditelja Hrvati v osebi Stjepana Radića. Ker smo si mi njegovi zbrali za voditelja, nam očitajo, da smo šli pod Hrvate. Kličem tu Stjepana Radića za pričo, naj pove, ali nas ni nikoli silil, da postanemo Hrvati, nego da smo pod njegovim vodstvom postali šele pravi, sebe zavedajoči se Slovenci.

Kmetijski tabor je zaključil predsednik Švikašič s pozivom, naj na vso agitirajo za zmago kmetijskega gibanja ter se nato zahvalil vsem govornikom za njihova izvajanja.

Taboru je poleg zamenjen prisostvoval tudi minister n. r. d. Kukovec.

Po zaključku zborovanja se je vršil v hotelu Teppei skupen obel tekem katerega so izgovorili več pomembnih napitnic glavni tajnik SKS dr. Marušič, dalje dr. Kukovec in Stjepan Radić, ki je napil slovenski inteligenci, ki ima toliko volje, da se nahaja v vrstah kmetijskega pokreta. O sprejemu v Vitanjah pa se je Radić izrazil, da že dolga leta ni doživel tako krasnega in pristranskega sprejema.

Minister Pucelj in Radić sta sprejela več deputacij v različnih zadevah. Kri ministru Pucelju se je zglasil tudi g. Möderndorfer, znani mežiški politik, za katerega sprejem je posredoval okrajni ekonom iz Prevalj g. Stoklas. G. Möderndorfer je interveniral v zadevi pomoči Mežiški dolini in tamkajšnjemu ljudstvu.

Odgovor „Slovincu“ in SLS.

Velečenjeni g. urednik!

Bodite tako prijazni in blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni list sledeče pojasnilo:

»Slovenec« z dne 12. oktobra 1926 na nedostojen, neutemeljen in zahrbtnen način, v članku »Kako puceljevci spoštujejo sv. mašo«, napada podpisanega. Ugotavljam: »Slovenska kmečka stranka« je imela 10. oktobra svoj političen shod v Vitanju pri Celju. Ker je presledek med jutranjo, zgodnjo

Božjo in pozno, ki se začne ob pol enajsti uri dopoldne, velik (od 7. in pol do 10. in 11. shod pa se je vršil ob 10. uri) sprosila »Slovenska kmetijska banka« č. g. župnika v Vitanju, da blagovolil dovoliti službo božjo ob 9. uri, ker se navadno služe dve sv. maši ob 7. in pol uri, saj in sicer opravi eno gospodnik sam, drugo pa njegov brat. Ko bi bila dana prilika ljudem, isti onim, ki so prišli na zborovanje od daleč (celo 30 km!), da pred domom zadostijo svoji verski dolžnosti. — Č. g. župnik v Vitanju pa izjavil odposlancema »Slovenske kmetijske stranke«, da običajnih sv. maš ob 7. in pol uri zjutraj ne more preložiti, pač pa se lahko vrši služba božja tudi ob 9. uri, ako se skrbi za duhovnika. — V dobri veri, da se bo dana beseda držala, predsedstvo »Slovenske kmet-

ske stranke« naprosilo duhovnika, ki bo imel pridigo in sv. mašo ob 9. uri dopoldne. Č. gospod, ki je misijonaril že po daljnih pokrajinah, je prišel z najboljšo voljo, da ustreže stotinam ljudstva. Pa kaj se je zgodilo? Č. gospodu ni bilo dovoljeno služiti božje službe ob 9. uri, temveč je moral maševati že ob 7. in pol uri, čeprav je bilo ljudstvo obveščeno, da bo sv. maša ob 9. uri. Ko je ljudstvo ob 9. uri prišlo v cerkev, je z žalostjo in z gnevom v srečanju zapuščalo svetišče, ko je zvedelo, kako se z njim ravna in se ga žali v najsvetejših čuvstvih. Kje na svetu je še kaj takšnega mogoče?! Odgovornost? — Posledice? Vse to naj nosijo tisti, ki so to zakrivali!

Ljubljana, 12. oktobra 1926.

Janko Barle,
mestni župnik.

Minister dr. Krajač in Slavenska banka.

Ti velike banke skrahirale. — Slavenska banka. — Hranilnice v Sloveniji. — Velika nevarnost za Slovenijo.

Zadnja številka »Doma«, glavnega lista HSS, prinaša naslednji članek ministra za trgovino dr. Krajača, ki ga priobčujemo radi njegovih zanimivih izjav in v dobesednem prevodu.

Članek slovi:

»O nas Hrvatih, še več pa o Srbih, se govori in piše, da nismo nikoli štedljivci, niti tedaj, če smo dobri delavci. To je tem hušje, ker se v to veruje prav posebno med našo inteligenco, ki ne samo, da rada govori, da je naš narod len, nego še bolj trobi, da naš narod ne zna in da noče štediti. To ni resnica, nego je resnica, da je našemu narodu težko in včasih nemogoče štediti in to iz sledečih razlogov:

Naš narod je v ogromni večini kmet in poljedelec. On torej ne prejema redno plače za svoj trud, rečimo vsak teden ali vsak mesec. Naš narod prejema svojo plačo v onem, kar mu zemlja rodi, kar mu zraste in kar si prigoji. Obenem je treba to sedaj prodati, to pa je zelo težko in traja dolgo časa. Čim kmet nekaj proda, posebno še za večjo vsoto, že tudi ve, kam mora vse to dati in denar se redko pri njem ogreje. Kmet si misli: Za tako kratke čas se ne izplača iti nekam v mesto, k neznanim ljudem, v neznano banko ter jim zaupati svoj denar za male obresti in mogoče še celo v nesigurne roke.

Oni naši kmetje pa, ki redno zaslužijo in delajo za denar, to so zlasti naši ljudje v Ameriki, ti so štedljivi in še kako. Koliko milijonov so že poslali samo za davke, koliko za odplačilo dolgov in koliko za nakup zemlje, za popravila in za gradnjo hiš ter gospodarskih zgradb. Zato je izmed vseh udomačenih predšodkov mogoče najbolj neutemeljen ta, da naš narod noče in ne zna štediti. Zadostuje pogled v bilance naših denarnih zavodov, da se takoj uverimo, da pride na sto-

tinne milijonov ravno od naših ubožnih ljudi, od služničadi, od malih obrtnikov in malih trgovcev, od delavcev in od naših kmetov, ki so v Ameriki. Ravno javljajo iz Sibeni-ke, da imajo samo tamkajšnji kmetje v Slavenski banki dva in pol milijona dinarjev vlog. Za hrvatsko Primorje vemo, da imajo ravno naši ubogi ljudje na desetine milijonov naloženih v banki za Primorje. Istotako se ve, da ima Srbska zemljoradniška banka gotovo skoro vse vloge od srbskih kmetov iz Amerike. No, glej, nesreče: Vsi trije denarni zavodi, kakor Srbska zemljoradniška banka in banka za Primorje in Slavenska banka bi morale bankrotirati, propasti, z njimi bi pa propadlo okrog 250 milijonov dinarjev pravega ubožnega denarja. To se ne sme pripetiti in to ni težko preprečiti.

Da vso stvar dobro razumemo in zrelo presodimo, moramo najprej pogledati, kolike so vloge in kolika je pasiva teh bank, potem kako je strašno drago in dolgotrajno konkurzno postopanje in potem še, kako se more rešiti vsa ta ogromna narodna imovina z enim samim kratkim zakonom, ki ga more skleniti Narodna skupščina v enem ali dveh dneh in s katerim se more ustaviti prava in do sedaj nepredvidena katastrofa v našem narodnem gospodarstvu.

Od večjih bank, ki so ustavile plačila, ima Srbska zemljoradniška banka v Beogradu 32.000.000 (dvaintrideset milijonov dinarjev!) vlog, večinoma pravoslavni kmetov iz Hercegovine in Boke Kotorske, ki delajo v Ameriki; Banka in hranilnica za Primorje 28.000.000 (osem-inašest milijonov) vlog, ravno tako v znatni meri najsiromašnejših naših ljudi, ki so živeli in si z mu-ko služili denar v Ameriki in Slavenska banka, kjer kontorenti (te-koči računi) in vloge po dosedanjih

podatkih dosega 250.000.000 (dvestopetdeset milijonov) dinarjev.

Vsi ti vlagatelji bi mogli doseči iz imovine dotične banke sorazmerno visok odstotek svojih vlog, ako se prihranijo dragoceni sodni in odvetniški stroški konkurza in če se onemogoči dolgotrajno postopanje, ki ga predpisuje današnji konkurzni red. Ako pride do konkurza (»bankrota«), bo imovina vseh teh bank raznešena, znaten del odpade na stroške in nikdar ne bo kraja postopanju, dokler bo le količikaj denarja v »konkurzni masi«. Za dokaz so prav škandalozni primeri iz najnovejše sodne prakse v Srbiji in Vojvodini, odkjer so mi sporočili slučaj, kjer sta se celo v naprej dogovorila sodnik in advokat o razdelitvi konkurznih stroškov med seboj, kar pa je bilo v zadnjem času preprečeno.

Tiha likvidacija, ki se more izvršiti z malimi stroški pod zaščito kake banke, kot je bil moj predlog za Hrvatsko-Slavensko gospodarsko društvo, ki je popolnoma uspel, se ne more izvesti, dokler ne pristanejo vsi vlagatelji na kvoto (odstotek odškodnine) in na to postopanje. Toda med tolikimi vlagatelji se vedno najde kdo, ki bo radi drugih ciljev oporekal reševanju bančnega imetka v korist malih vlagateljev. Zato je potrebno zakonito sredstvo, da more velika večina upnikov in vlagateljev odločiti, kako si za svoje terjatve osigura bančni imetek, katerega jim banka dolguje kot povrnitev vlog. Drugega sredstva za to danes ni, nego to, da se sprejme zakon o prisilni poravnavi, ki bo toliko popravljen in izpopolnjen, da bo izključeval vsako zlorabo, toda njegovo delovanje bo omejeno, da se bo rabil samo pri zavodih, ki morajo javno polagati račune, kolikor so se ti zavodi bavili s sprejemanjem vlog. Torej se ne bo tikal niti trgovcev, niti privatnih bank, niti komanditnih družb, niti katerekoli vrste podjetij, nego le bank in zadrug, ki sprejemajo vloge od občinstva ter zanje ne jamči nihče in nobena druga korporacija. Ta zakon nikakor ne more škodovati kreditu. Predvsem ne more biti zato škodljiv, ker se ne razteza nad vse gospodarstvo, prav gotovo pa ne na privatnike, ki ne polagajo javnih računov. Z druge strani so se banke izjavile za ta zakon, ki jim očito ne bo delal neprilike. Istega mišljenja je tudi Udruženje upnikov v Zagrebu in

isto mnenje mi je iz lastne volje in iz lastne inicijative sporočil tudi dunajski Kreditorenverein, ki mi je po svojem zastopniku javil, da bo inozemstvo z one strani, ki jo on reprezentira, zmanjšalo kredit v naši zemlji, ako se ne uvede moderni zakon o prisilni poravnavi za take slučaje. Če se v najkrajšem času ne sprejme ta zakon, ni nikakega dvoma, da bo radi gospodskih kapric in naporov propadlo četrta milijarde dinarjev narodnega premoženja in to večinoma ubožnih ljudi. Jasno je, da pomeni to za državo, ki nima kapitala, v kritični dobi, kot je današnja, izredno poslabšanje situacije, kar je pa še bolj neugodno, je to, da bo to strašen moralni udarec, ki bo dolgo preprečeval naše gospodarsko ozdravljenje. Razen tega ne more nihče vedeti, kolik bo polom in kaj bo potegnil ta gospodarski polom še s seboj in uničil. Tako pomeni na primer eventualni konkurz Banke in hranilnice za Primorje cel niz polomov trgovskih firm in to vse samih naših doma-čih, vse do Senja. To pomeni na široko odpreti vrata italijanskemu gospodarskemu prodiranju na severnem Jadranu.

Konkurz Slavenske banke v Zagrebu, ki je prejela večino svojih vlog iz Slovenije, bo pomenil verjetno tudi konkurze mnogoštevilnih malih hranilnic v Sloveniji, ki so vlagale svoj denar pri Slavenski banki, to bi dovedlo do propasti malega človeka v Sloveniji in bi ga popolnoma podvrglo gospodarskemu vplivu Dunaja in Trsta, torej Nemcev in Italijanov. Kaj pomeni v takem slučaju Slovenija, naše politično ujedinjenje in osvobojenje?

Iz vseh teh razlogov in da se uspešno prepreči gospodarski polom v naši zemlji in edino s tega razloga, ki je za mene edino merodajen, smatram za potrebno najodločnejšo akcijo za uvedbo izboljšane prisilne poravnave na strogo omejenem polju samo onih denarnih zavodov, ki prejemale vloge od občinstva, tako da po tem zakonu zamore odločiti večina vlagateljev s svojim glasovanjem, kako naj se z najmanjšimi stroški in v najkrajšem času zadosti vsem terjatvam iz imetka dotične banke.

Kdor se temu protivi, ta niti malo ne razume te stvari ali pa mu ni niti malo do tega, da se naš narod in naša država že enkrat gospodarsko opomore in dvigne.

Dr. Ivan Krajač.

Resnica o Taboru v Velesovem

3. oktobra 1926, ali kako eseslarji sebe in druge farbajo.

»Slovenec« št. 227., dne 5. oktobra t. l. poroča o njem takole:

»Ob najkrajšem vremenu se je izvršil v nedeljo dne 3. t. m. shod gorenjskih mož in mladeničev na Velesovem, pri starodavni, že 700 let obstoječi božji poti k Materi božji. Na shodu se je po službi božji ob priliki patrocinijske ondote prekrasne cerkve zbralo na tisoče mož

in mladeničev, pa tudi žen in deklet. (Slovenščina pa taka! Op. ur.)

Na shodu pred cerkvijo so pod predsedstvom poslanca Janeza Brodarja govorili poslanec dr. Hohnjec, ki je v načelno važnem govoru pojasnil razmerje med vero in politiko, profesor Cepuder, ki je navdušil mladino za katoliško misel in Fran Terseglav, ki je naslikal

vlogo kmetijskega doma v verskem in narodnem življenju Slovencev. Nato je poslanec Brodar pojasnil velik pomen kulturnega dela katoliškega pokreta.

Nato je shod med velikim odobravanjem sprejel na predlog poslanca Brodarja sledeče važne resolucije:

Slovenski možje in mladeniči, zbrani na taboru v Velesovem, izražajo svojemu škofu zahvalo za odločno in vztrajno obrambo pravic naše cerkve in našega krščanskega ljudstva, zlasti za njegovo čuječo nadpastirsko stražo zoper nekrščansko časopisje, ki kvari ljudstvo in osobito mladino ter mu kliče: Prezvisešeni gosp. škof, naprej po tej poti, mi Vam sledimo s hvaležnostjo in zaupanjem!

K temu poročilu nekaj opazk. Že »najkrasnejše vreme« je bilo v začetku shoda tako, da smo se bali dežja. Pozneje se je nekoliko pretegnilo, solnca pa ni bilo cel čas nič. Pa to je še lahka farbarija.

Debela pa je ona, da se je »na shod zbralo na tisoče mož in mladečev«.

Resnica je ta-le: Na rožnovensko nedeljo je vsako leto v Velesovem romarski shod. Ob ugodnem vremenu precej velik. Tudi letos je bil. Pa je bilo lanske leto več ljudi. Eden velesovskih esesarskih mlajših je lani naštel ta dan 73 voz, ki so bili pridrdrali v Velesovo. Letos so jih pa naštel le 53. So morali biti pač veliki, da so pripeljali vse tisoče mož.

V cerkvi pa je šlo letos k »ofru« 461 moških (z otroci vred) in 410 ženskih (tudi z otroci vred). Pa so šli k »ofru« domalega vsi, kar jih je bilo v cerkvi, kakor je pač pri nas navada.

Pred cerkvijo se jih je med duh. opravičilo nabralo še kakih 200. k večjemu 300 moških. Ti so službo božjo zamudili in se zato niso marali riniti v cerkev. Zamudilo jih je pa toliko zato, ker so »ta višji« esesarji letos svojevoljno nastavili službo božjo eno uro preje, kakor je bila doslej vedno; pa je župnik v preveliki popustljivosti jim to potrdil.

Kako pucljevci spoštujejo sv. mašo.

»Slovenec« z dne 12. oktobra je zagrešil debelo in ostudno laž, tako debelo, da mu moramo dati zaslužen odgovor.

Najprej navaja »Slovenec« en odstavek iz poročila zagrebškega »Jutarnjega lista« o shodu v Vitanju, ki se glasi v slovenščini takole:

»Deževalo je celo noč. Ko je ob 5. uri zjutraj godba zaigrala budnico, je še vedno deževalo. Ker domači župnik ni hotel preložiti ure za nedeljsko mašo, (to je res!), je SKS poklicala duhovnika iz Ljubljane (pripeljal ga je s seboj v Vitanje tov. Prepeluh, op. ur.), da bi on maševal ob 9. uri dopodne, da bi se mogel shod začeti ob 10. uri. Ko pa je Radić nekaj pred deveto uro prišel v cerkev skupno s Pucljem, Pernarjem (državnim podtajnikom), Prepeluhom in drugimi pri-

To so vsi »tisoči, ki so se zbrali na shod.« Seveda romarski ne Brodarjev.

Gospod Brodar, ali res ne zaupa te ljudstvu niti tega, da bi Vas prišlo poslušat kak drug dan, ne ravno ob taki priliki? Pa ko vendar tako naporno »delate« za svoje volilce.

Sicer pa, odkrito rečeno, res škoda, da so imeli lepi govori došli govornikov tako malo poslušalcev.

Dr. Hohnjeca, ki je začel po cerkvenem pravilu prvi govoriti, so le malo razumeli, ker so ljudje šumeli, kakor pač vselej kadar gre do iz cerkve: Po tem so se pa močno razleteli, tako da drugih dveh govornikov gotovo ni poslušalo 500 ljudi z ženskami in otroci. Pa iz celega okraja!

Priporočali bi pa velesovskim esesarjem, da bi se ravnali po naukih, ki sta jim jih dala prof. Cepuder in urednik Terseglav.

Z njihovimi govori, res pripravljenimi in strogo verskimi, bi se bil shod, če tudi dokaj pohleven, vendar le lepo zaključil, ko bi se ne bilo zazdelo gospodu Brodarju potrebno dolge politične govorance brez glave in brez repa. Belil je to zmes z cevirki kakor »mi Slovenski kmetje smo še gospodje, srbski, ti so reveži, ali: jaz se trudim s svojim gruntom; ali: ruskim kmetom se zato tako hudo godi, ker se za politiko niso brigali. Prav res. Nekaterim zanimanje za politiko nese »noter«, nam kmetom pa »ven«.

Zato ni čuda, da se je shod tako čudno končal. Brodar ob koncu svojega govorjenja prebere resolucijo (zahvalo škofu). Slovenec piše, da je bila sprejeta »z velikim odobravanjem.« V resnici je bilo pa tako: Ko je Brodar prebral, je ostalo vse popolnoma tiho. Nato vpraša B.: »Kdo je nasproti?, pa hitro pravi: Noben. Torej smo vsi edini. Spregovori še par besedi, s katerimi shod zaključil, nakar so zaploskali. Pa ne resoluciji, ampak koncu. Pa ne, da bi bil istočasni shod Korošcev tudi na ta način »veličasten«, kakor ga imenuje »Slovenec«. Nam je tudi prav, če se zadovoljite s takim »veličastvom«.

Žatelj, je našel cerkev prazno. Duhovnik, ki ga je bila kmetijska stranka pozvala iz Ljubljane, da mašuje ob devetih, je maševal že ob pol osmih (na pritisk domačega župnika, ki je hotel na tak nedostojen način shod razbiti! op. ur.). To se pravi: Druga maša se prične ob pol enajstih, shod pa že ob desetih! In nastalo je vprašanje: Kam pojdejo kmetje ali k maši, ali na shod? In res, pred desetimi so začeli vsi zvonovi vabiti vernike k maši. (Z zvonjenjem je hotel menda domači župnik motiti govornike, op. ur.). Toda shod se je pričel točno po programu.

Na podlagi tega poročila ugotavlja »Slovenec« sledeče: 1. Pucljevci so določili in imeli svoj shod med sv. mašo; 2. hoteli so komandirati župniku v čisto cerkveni stvari, kot

je določitev službe božje; 3. ko ni so pri župniku prodrli, so smatrali svoj shod za važnejši kot nedeljsko sv. mašo. (Nato dostavlja še eno opazko o »Jutarnjem listu«, na katero naj odgovarja ta list sam, če hoče).

Mi pa ugotavljamo:

Prvič: Pucljevci so določili, da bodo imeli shod ob desetih.

Drugič: Ker so zvedeli, da mašujeta domača dva duhovnika ob pol osmih in ob pol enajstih, so pripeljali iz Ljubljane s seboj svojega duhovnika, da bi maševal ob devetih. To je bilo ljudem tudi povedano, ker ni nihče niti v sanjah pričakoval, da domači župnik ne bo dovolil maševati ob devetih. Maša ob devetih ni bila nikaka ovira niti za mašo ob pol osmih, niti za mašo ob pol enajstih.

Tretjič: Pucljevci niso nobene maše preprečili, pač pa je mašo ob devetih preprečil domači župnik! Dragi »Slovenec«, to je resnica!!

Četrtyč: Kmetje so videli duhovnika, ki ga je pripeljal s seboj iz Ljubljane tov. Prepeluh. Ko pa so zvedeli, da je moral ta gospod maševati že ob pol osmih in da ob devetih ni maše, so se opravičeno razjezili, ker so spoznali, da hoče domači župnik z nečuvno prepo-

vedjo sv. mašo shod preprečiti! V splošnem in opravičenem ogorčenju nad tako politično strankarsko zagrizenostjo se je pa župnikov želja po preprečenju shoda uprla kmečka trma in kmetje so rekli: Ne damo se!

Petič: Pucljevci se niso hoteli prav nič vtkavati v cerkvene stvari, ampak so prosili, da bi sme »njihov« duhovnik maševati ob devetih. Zakaj domači župnik te prošnji ni ugodil, menda ni treba razlagati.

Upamo, da te naše ugotovitve zadovoljujejo. Več kakor pripeljati s seboj duhovnika, da mašuje ob uri, ki ni nikomur na poti, tudi pucljevci ne morejo storiti.

Pač pa bi bil domači duhovnik vsaj na nedeljo lahko bolj duhovnik kakor pa političen strankar!

»Slovenec« si seveda ne more kaj, da se ne bi pri tej priliki zaletel prav po bikovo tudi v preč. g. J. Barleta v Ljubljani, ker se je udeležil sprejema Čehoslovakov na strani zastopnikov SKS. Prepričani smo, da nam bodo vsi pošteni ljudje dali prav, če povemo, da se preč. g. župniku Barletu ni treba sramovati ljudi, ki pripeljejo s seboj na shod duhovnika, ki naj jim mašuje sramujejo naj se pa oni, ki se zadovolno lažejo!

Nujna prošnja za opustošeni kraj Ziri.

Dne 27. septembra 1926 je zadela Ziri nesreča, o kakršni najstarejši zapiski in najstarejši ljudje ne vedo povedati. Če zasledujemo zgodovino našega kraja za stoletja nazaj, ne najdemo sledu o taki katastrofi. Vode, ki so nastale zaradi utrganega oblaka in ki so deloma privrele iz zemlje, so uničile tretjino rodovitnega sveta, od okroglo 7000 ha sveta je okrog 2000 ha opustošeno. Vode in plazovi so uničili 37 stavb, izmed teh 19 hiš; poleg tega je uničenih še 7 žag in 6 mlinov. Z največjim trdom in ogromnimi žrtvami zgrajena električna centrala je zopet porušena. Odplavilo je velikanske množine rezanega in tesanega lesa, več glav živine, uničenih je mnogo gozdov; vsa pota do polja in gozdov so uničena. Cela vrsta družin je trpela strašno škodo na obleki in živilih; beda pri njih je nepopisna, ker je večina od njih brez sredstev za preživljanje. Od prizadetih so večinoma mali posestniki in obrtniki, večji del jako zadolženi.

Izključeno je, da bi si težko prizadeti kraj opomogel v doglednem času s svojimi lastnimi močmi; saj ga skoro ni človeka v Zireh, ki bi ga ne bila zadela nesreča pri tej povodnji na en ali drug način. Razdejanje je tako strašno, da mnogi v svojem obupu niti ne mislijo več na možnost obnove svojega gospodarstva. Veliko jih je, ki mislijo na izselitev iz tega nesrečnega kraja. Toda, ko bi imeli sredstva za to! Mnogi so si namreč rešili komaj golo življenje.

V tej strašni nesreči se je sestal »občinski pomožni odbor za poplavljenec«, da bi nabiral mlodare

in jih razdeljeval med ponesrečenec. Pomožni odbor za poplavljenec nikakor ne računa s tem, da bi mogel nabrati toliko mlodarov, da bi bilo mogoče v kratkem času vsem nesrečnikom popraviti ogromno gospodarsko škodo. Toda obenem pa računa podpisani odbor z vso gotovostjo, da dela v smislu in po želji vsega slovenskega naroda, ako se trudi za gospodarsko obnovo velikega obmejnega kraja Žirov.

Rojaki! Nikdar ne pozabite, da smo v Zireh na jugoslovensko-italijanski meji in da ni vseeno tudi za ostale naše brate, ali je na tem kraju opustošena zemlja, ker se bodo morda skrivali in pohajkovali delomrzniki, nezadovoljni in revni postopači, ali pa bosta še nadalje tu živela krepak poljedelec in obrtnik, ki ljubita svojo zemljo in ki bosta tudi za nadalje najboljša obramba naši meji.

Prosim Vas, prispevajte po svojih močeh za zopetno povzdigo našega kraja! Hvaležni Vam bodo Žirovci, hvaležni Vam bodo potomci sedaj živečih poplavljenec, hvaležni Vam bo lahko ves slovenski narod, da ste mu pomagali ubraniti lep del slovenske zemlje pred opustošenjem.

Ziri, dne 7. oktobra 1926.

Za občinski pomožni odbor v Zireh:
Predsednik: Franjo Primožič, župan; podpredsednik: Josip Logar, župnik; Ivan Kavčič, podžupan; Anton Kopač, lesni trgovec; Valentin Poljanšek, obč. svetovalec; Matija Cankar, obč. odbornik; Frane Peternel, posestnik.

Shodi in razne prireditve.

Zgornja Polskava. V nedeljo dne 1. oktobra se vrši po rani maši v gostilni tov. Jos. Kaca v Zgornji Polskavi občni zbor krajevne organizacije Slov. kmetijske stranke. Na shodu poročata tovariš iz Marijane in po možnosti tudi tov. posl. Melemina.

Litija. Občni zbor okrajne organizacije Slovenske kmetijske stranke se vrši pri Borišku v nedeljo ob 10. uri dopoldne.

Borovnica. Sestanek krajevne organizacije bo v nedeljo 17. oktobra ob 7. uri zjutraj pri tov. Godecu. — Udeležijo se tov. Kušar in tajnik iz Ljubljane.

Cven pri Ljutomeru. Občni zbor krajevne organizacije SKS na Cvenu se je vršil 3. oktobra 1926 v gostilni g. Jože Murka. Zborovanje je otvoril tov. Roškar ter prečital Organizacijski red in program SKS, sprejel na ustanovnem občnem zboru v Celju dne 2. maja 1926. Po prečitavanju organizacijskega reda se je enoglasno izvolil naslednji krajevni odbor: predsednik kraj. odb. (ponovno izvoljen) Matija Lipša, Krapje; podpreds. Franc Krajnc, Mota; tajnik Ivan Šterget ml., Cven; blagajnik Anton Rabič, Mota; kraj. zaupnik Martin Nemec, Cven; odbornika Franc Spindler, Cven; Fr.

Novak, Krapje; delegata Andraž Roškar in Franc Seršen, oba iz Cvena. — H koncu se je razvila živahna debata. Tov. Nemec iz Cvena je poročal nekatere važnejše točke iz javne skupščine, kateri je on prisostoval z nekaterimi drugimi tovariši iz tuk. organizacije, katero je priredila nam bratska HSS v Štrigovi v Medjimurju. Tam se je tajnik HSS dr. Košutič javno in zelo pohvalno izrazil, da mu je zelo všeč, da so bili tudi Slovenci zastopani pri javni skupščini, katero je priredila HSS, ker vidi v tem znak, da se tudi Slovenci resnično zanimajo za pokret kmetijskega ljudstva. Tov. Seršen poudarja dalje, naj vsi poslanci (brez razlike strank) postavijo svoj vpliv, da se vojaški zakon spremeni v korist kmetov.

MLADINSKI VESTNIK.

Lesce. Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo 17. oktobra veliko veselico v Žapuzah v gostilni Alojzija Stroja s sledečim dnevnim redom: srečkanje, petje Begunjskega pevskega zbora, šalji-va pošta, ples in prosta zabava. Ker je čisti dobiček namenjen pevskemu odseku omenjenega društva, se priporoča za čim večjo udeležbo.

ker je Radič tako zahteval. Naši demokrati in esesarji pa pravijo, da Radičeva beseda nič ne velja.

Nov komisar v Ljubljani. Namesto samostojno - demokratičnih gentov je imenovan za vladnega komisarja v ljubljanski občini g. dr. Anton Mencinger. Prav čudili smo se, da časopisje Slov. ljudske stranke ni poročalo, da je to izpremembo dosegel dr. Korošec ali pa da jo je »zahteval« poslavec Škulj. Novi komisar bo v doglednem času razpisal občinske volitve v Ljubljani.

Češki parlamentarci v Ljubljani. V ponedeljek so Ljubljano obiskali češki parlamentarci, ki so obiskali pretekli teden skoro vse večje kraje v naši državi. Sprejeti so bili prav pristržno. Načelstvo naše stranke se je sprejema udeležilo polnoštevilno. Na svojem potovanju po naši državi so se češki gostje lahko prepričali na svoje oči, da pri nas razmere niso take, kakor jim jih slika naše časopisje s te in one strani.

Ugotovitev. V današnji številki objavljamo članek, ki ga je napisal za »Dom«, glavno glasilo hrvaške kmečke stranke, minister dr. Krajač. Kakor je iz članka razvidno, je povedal v njem minister dr. Krajač nekaj stvari, ki so tudi za Slovenijo silno važne, zlasti oni odstavek, ki govori o Slavenski banki in o hranilnicah. To je stvar, ki se tiče žepa prav mnogih davkoplačevalcev v Sloveniji. Ugotavljamo pa pri tej priliki, da tega tako važnega članka ni objavilo niti »Jutro« niti »Slovenec«. Samo »Narodni dnevnik« je bil toliko pogumen in pošten izmed vseh slovenskih devnikov, da je ponatisnil dr. Krajačev

članek. Ljudje se pa zelo radovedno sprašujejo, zakaj »Jutro« in »Slovenec« tako trdovratno molčita o stvari, ki se tiče cele Slovenije.

Kdo je odgovoren? V članku ministra dr. Krajača stoji, da je vsled poloma Slavenske banke prizadehtih tudi nekaj hranilnic v Sloveniji, ne pove pa izrecno, katere hranilnice so to. Ker pa imamo v Sloveniji tudi nekaj takih hranilnic, pri katerih jamčijo za varnost vlog občin, bi ne bilo napačno, če bi se župani in občinski odbori v tistih krajih, kjer imajo take hranilnice, nekoliko pobrigali za to, če je med temi hranilnicami morebiti tudi njihova lastna. Kdor jamči, ima tudi brez dvoma pravico, da od hranilničnih ravnateljev zahteva resnico in točno poročilo. Stvari, ki se tičejo hranilnice, so silno važne in onim, ki jamčijo, ne more biti vseeno, kako se gospodarji z njihovim denarjem. Pravočasno povedati resnico še nikoli ni škodovalo.

Čemu tajiti in molčati? Minister dr. Krajač je povedal javno, da grozi Sloveniji velika gospodarska nesreča vsled poloma Slavenske banke. On bo sicer skušal rešiti, kar se še rešiti da, toda polom je tu. In naj potem pride do naglega konkurza ali pa do mirnejše poravnave, enkrat se bodo morali le oglasiti oni, ki hočejo še kaj rešiti, in oglasiti se bodo morali javno, ker konkurzne stvari niso tajne. Zakaj torej oni, ki se jih tiče, danes tako trdovratno molče, namesto da bi javno priznali svoje zmote in s skupnimi močmi in s podporo vse javnosti poskušali rešiti, kar je še mogoče?

Razne politične vesti.

Junaštvo dr. Korošca se je v sila slabi luči pokazalo v Brežicah. Kljub temu, da so mu razni priganjači obetali udeležbo tisočih najpokornejših ovac, si on ni upal zborovati na dvorišču Narodnega doma. Dva naša, z roko napisana razglasa, sta ga napotila v beg na Druškovičevo dvorišče. Nič niso zalegle naše pismene izjave, da mu garantiramo za popolni red in mir, da hočemo le otvorjeno javno debato med govorniki obeh strank. Na Druškovičevem dvorišču so priredili shod tako, da je ljudstvo bilo spodaj govorniki pa na hodniku zgoraj pred pročeljem prvega nadstropja. Na ta hodnik je smel razen dr. Korošca, samo še predsednik shoda ter govornika Sušnik in Škoberne. Na ozkem in temnem stopnišču, ki vodi skozi zidovje na označeni hodnik, pa so bili skriti štirje orožniki. Tako je g. dr. Korošec v senci bajonetov »korajžno« začel govoriti. Pa se pojavi pred njim 400 nepoklicanih zrelih mož in fantov s shoda SKS in izginil je pripravljen govor. Lovil se je nekaj časa sem in tja brez zveze, nato pa je dal shod zaključiti, ter je zbežal iz hodnika.

Voditelji Slovenske ljudske stranke so v nedeljo in v ponedeljek zborovali v Ljubljani. Na zborovanju so sprejeli v vednost, da je podpredsednik SLS profesor Remec odstopil. Iz vseh govorov pa se je dalo razvideti, da se SLS slabo godi in da vlada v vrstah SLS ve-

lika nezadovoljnost z dosedanjim politiko dr. Korošca in njegovih tovarišev. Nam, ki tudi nekoliko poznamo razmere na deželi, je ta nezadovoljnost že zdavnaj znana.

Strahovito očitanje. Pretekli teden se je dvignilo nad nas »Jutro« s svojim največjim betom in nam je reklo, da smo »klerikalci«. Sedaj nas je konec. Ljudje iz predpotopne jutrovine se menda nikdar ne bodo spametovali in ne bodo nikdar spoznali, da nas, ki živimo že v novi državi in nič več v stari Avstriji, tiste liberalno - klerikalne bedarije toliko brigajo kot predlanski sneg. Če se hoče pa kakšna ljubljanska »inteligentna« gospoda še vedno igrati tiste stare mance, naj se pa! Dobro se igrajte!

Da ne bo prepira. V Vitanju na Štajerskem je imela naša stranka v nedeljo shod. Da ne bo nepotrebne prerekanja s »Slovincem« in »Jutrom« glede števila udeležencev, povemo prav drage volje, da shoda sploh ni bilo in da tudi Radiča in Puclja ni bilo in sploh nobenega človeka ne. Upamo, da bodo gospodje vsaj enkrat zadovoljni. In če bodo gospodje zadovoljni in če se ne bodo več za take šemarije prepirali, bomo mi pri prvi priložnosti povedali, da pride na vsak shod samostojnih demokratov po 5 milijonov ljudi, na vsak shod SLS pa 10 milijonov. Ampak koliko volilcev bodo imeli, je pa druga!

Minister dr. Nikič, ki se je bil Radiču izneveril, je moral iz vlade,

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobra asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Kakšna je Amerika?

Opisovanje cerkvenih slavnosti, ki so se vršile na evharističnem kongresu v Čikagu, je napravilo na čitalce vtis, da je Amerika zelo katoliška dežela. Ta vtis so pojačili še ljubljanski škof in drugi ameriški romarji, ki so hvalili slovenske Amerikance kot dobre katoličane. Resnica pa je, da je med ameriškimi Slovenci nekaj dobrih, nekaj pa prav slabih vernikov. To dokazujejo že njihovi listi. Tudi Slovenci, ki so še katoliški, so v veliki nevarnosti, da bodo kmalu utonili v morju neverstva. V Zedinjenih državah sta v zgornji zbornici dve tretjini poslancev farmazoni, le 30 jih je, ki niso farmazoni. V spodnji zbornici, ki šteje 435 poslancev, so pa 304 farmazoni, to je 70 odstotkov. V ameriški vladi je 7 mini-

strov, med njimi pet farmazonov. Po veri je v senatu 90 protestantov, 4 katoličani in 2 mormona. V spodnji zbornici je med poslanci 393 protestantov, 33 katoličanov, 3 židje, 1 mormonec in 1 brezverec. Slovenci v Ameriki so tedaj v nevarnosti, da jih pogoltne veliko morje neverstva. Nič boljše ni glede slovenske narodnosti. Ker poje ma dotok Slovencev iz Evrope, se bodo sedanji naši rojaki tam gotovo potujčili. Nekoliko jim bodo pač podaljšale versko in narodno življenje dobre organizacije, domače šole in cerkve. Ali za dolgo? Lahko še precej dolgo, ako se bodo vzdržala v Ameriki vsaj sedanja svoboda narodov. Gorje pa Slovincem, ako se Angleži nalezijo italijanskega narodnega fanatizma.

Novice in zabava.

Kralj za poplavljenec. Nj. Vel. kralj Aleksander je daroval za poplavljenec v Sloveniji iz svoje privatne imovine 26.000 Din. Vladarjev dar je napravil na prebivalstvo globok vtis.

Zopet povodnji. V noči od sobote na nedeljo je zadela nesrečne prebivalce selške doline in žirovske okolice nova težka nezgoda. Utrgal se je zopet oblak in uničil nesrečnim prebivalcem še to, kar jim je bila pustila zadnja povodenj. V Žireh so bile do desetih dopoldne zalite in porušene vse ceste. Voda se je razlila proti Stari vasi, kjer je porušila več hiš, med temi tudi pošto. Nasipi in razna obrambna dela proti povodnji so popolnoma uničeni. V selški dolini pa je divjala Sora, odnašala hiše in porušila skoro vse mostove, tudi one, ki so bili zgrajeni po zadnji povodnji. Zali log je od sveta skoro popolnoma odrezan. Lesnim trgovcem in žagarjem je voda odnesla velike množine lesa. V Železnikih je voda udrila v kleti, ljudje pa so hiteli nositi pohištvo na varno. Po celi dolini se vidi po polju samo blato, kamenje in les. Tudi na Goriškem je voda napravila mnogo škode.

Nova banka. Minister za trgovino in industrijo je potrdil pravila Obrtne banke kraljevine SHS. — Bančni kapital bo znašal 75 milijonov dinarjev. Delnice bodo po 200 dinarjev.

Naročnikom naših knjig. Veliko število naših naročnikov knjig še do danes ni poravnalo svojih dolgov, ki so za posameznike malenkostni (n. pr. 6 Din). V množini pa so za nas občutno breme. Poiščite torej priložene položnice in pošljite vsaj do konca tega meseca denar. V nasprotnem slučaju prosimo, da nam ne zamerite, če bomo izterjali s poštanim plačilnim nalogom.

Obvestilo! Vsem gasilnim društvom v Sloveniji in lastnikom srečk naše loterije ponovno naznanjamo, da smo bili primorani radi raznih ovir žrebanje preložiti. Žrebanje se sedaj vrši neprekinjeno dne 7. novembra ob določenih urah. Izid žrebanja bomo pravočasno v časopisih naznanili, da bo vsak lahko svoj dobiček pravočasno dvignil. Zadnji čas je došlo tudi veliko naročil na srečke, v kratkem zadovoljimo vse. Imamo še malenkostno število srečk in kdor še misli kupiti, naj takoj naroči, ker po 30. oktobru se ne bodo več razpošiljale. — Gasilno društvo v Kozjem. — Odbor.

Pomanjkanje vagonov za drva. V vseh železniških direkcijah vlada veliko pomanjkanje vagonov za drva. Prizadeti izvozniki so zahtevali od prometnega ministrstva, naj se energično zavzame za to, da dobe za jesensko sezono trgovci z drvami in kurivom na razpolago dovolj vagonov, ker bi bila ta panoga našega izvoza občutno oškodovana.

Za krajevnega šolskega ogleda v Središču ob Dravi je bil namesto pokojnega Maksa Robiča imenovan vpokojeni šolski ravnatelj in posestnik Anton Kosi.

Smrt soproge predsednika senata Klofača. V torek dne 5. oktobra je došla v Beograd brzjavna vest, da je predsedniku češkoslovaškega senata V. Klofaču umrla njegova soproga. Pokojna gospa je bila že več let težko bolna. Predsednik V. Klofač se je po žalostnem sporočilu takoj odpeljal v Prago in prekinil svoje potovanje s češkoslovaškimi parlamentarci po naši državi.

Zgradba proge Krapina—Rogatec. Na podlagi poročila komisije, ki je obhodila teren projektirane proge Krapina—Rogatec, je bil sedaj v prometnem ministrstvu sestavljen proračun za gradnjo te proge. Proračun znaša 30 milijonov dinarjev. Kredit bo sprejet v novi proračun. Po mnenju strokovnjakov bo trajalo delo pri zgradbi te proge dve leti, ker bo treba napraviti dva predora.

Pristojbine za poštne pakete znižane. S 1. novembrom se znižajo poštne pristojbine za poštne pakete za povprečno 20 odstotkov. Pri odpošiljanju paketov v inozemstvo se bo računalo z ozirom na stabilizacijo dinarja kot ekvivalent za en zlati dinar 12 papirnat. (doslej 15).

Čudno tele. Mihaelu Mošniku, posestniku in županu v Špitaliču, je podvrgla krava sedem tednov kasneje kot v normalnem času tele, ki je imelo glavo podobno psu z dvema gobcema, eden vrh drugega, z dvema jezikom in z dvema požiralnikoma. Tele je bilo mrtvo in je tehtalo 50 kg.

Zagoneten umor. Pred nekaj dnevi so našli v Mežici pri Prevaljah pri Jakopičevih domačo hčer v ribniku vtopljeno. Ko so jo spravili iz ribnika, so našli, da je imelo deklo v ustih zmašen cel žepni robec. Okno v sobi, v kateri je hčica spala, so našli odprto, v sobi pa raztresene vžigalice in palice, ki ni bila domača. Zadeva je zagonetna.

Črnogorski razbojniki. Razbojniška tolpa pod vodstvom znanega Roganovića in Kaležića se je poslednje dni zopet pojavila. V okolici Prelenika napadajo in ropajo trgovce in imovitejše kmete. Računajo, da so roparji oropali zadnje dni trgovce za okroglo 50.000 Din.

Cigansko narodno gledališče v Moskvi. Vseruska zveza ciganov namerava otvoriti v Moskvi cigansko narodno gledališče. V svrhu organizacije ciganskega gledališča je sestavljena posebna komisija iz uglednejših gledaliških moči.

Aretirani črnogorski odmetniki. Žandarmeriji v Nikšiću se je posrečilo prijeti tri odmetnike, ki so bili obsojeni v znanem procesu na Cetinju in ki so pozneje pobegnili iz centralne kaznilnice v Zenici. Odmetnike so te dni prepeljali nazaj v kaznilnico.

Nova vstaja na Potrugalskem. — Kakor pišejo razni madridski listi, je vzbuknila na Portugalskem vojaška vstaja. Vstaši so napadli republikansko gardo z dinamitnimi bombami. Bilo je več mrtvih. Proglášeno je obsedno stanje. Vzlci temu pa trajajo nemiri še dalje.

Največja knjižnica za slepce se otvori te dni v Londonu. Stala je skoro 20 milijonov dinarjev našega denarja ter obsega nad 100.000 zvezkov. Vsak zvezek tehta 5 funtov. V knjižnici so zastopane vse panoge književnosti. Knjižnica ima tudi velik oddelek za dela, pisana v tujih jezikih. Ta dela se bodo izposojevala po vsem svetu. Večina knjig je pisana z Braille-ovo pisavo. Sv. pismo obsega n. pr. 38 zvezkov, ki tehtajo 190 funtov.

Nizozemski gostje v Sloveniji. — Enajst zastopnikov nizozemskih gospodarskih krogov je obiskalo vsa večja mesta Jugoslavije, da navežejo trgovske stike. Na svojem potovanju so se ustavili tudi v Ljubljani, Vevčah in na Bledu.

Bohinjska Srednja vas. V nedeljo, dne 17. oktobra bode imela Sinarska zadruga »Veliko vrtno veselico« s sledečim sporedom: 1. ob 11. uri dopoldne premovanje plemenske živine za vso Bohinjsko okolico; 2. ob 15. uri popoldne slavnostna otvoritev nove sirarne, nato vrtna veselica s srečolovom in vinsko trgatvijo. Preskrbljeno bode za mrzla in gorka jedila ter za dobro kapljico vina. Na prireditvi Vas uljudno vabi in se priporoča za obilno udeležbo Mlekarska zadruga v Bohinjski Srednji vasi.

Redka rodbinska tragedija. V selu Novi Perkoveci v Slavoniji je žena tamkajšnjega seljaka Tome Ferića porodila trojčke: dva dečka in deklico. Dečka sta prišla mrtva na svet, mati je pri porodu umrla, deklica pa je ostala pri življenju.

Človek, ki ima 120 vlomov na vesti. V nedeljo so zalotili v Budimpešti na »delu« znanega vlomilca Aleksandra Fabriciusa, ki ga je policija zasledovala že pet let brez uspeha. Tekom teh let je izvršil 120 vlomov. Ob priliki aretacije so našli pri njem čez 1 milijardo madžarskih kron, vse polno biserov in drugih dragocenosti. Na zaslišavanju je simuliral umobolnost. Zato so oddali lopova na opazovalnico.

Priprave za graditev ceste po savski soteski Litija—Zidanimost. Pereče vprašanje moderne ceste skozi sotesko od Litije ali Save do Zidanegamosta je stopilo sedaj v resnejši štadij. Pred tednom se je vršil ob prisotnosti civilnega inženjerja obhod proge med Savo in Zagorjem ter je bila inženjerju poverjena izdelava generalnega in detajlnega načrta za ta del proge. Ako bodo vsi faktorji primerno cenili veliko gospodarsko in prometno važnost tega cestnega projekta, se je nadejati, da se kmalu približamo njega uresničenju.

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 17. oktobra, nedelja: Hedviga.
- 18. oktobra, ponedeljek: Lukež Ev.
- 19. oktobra, torek: Peter A.
- 20. oktobra, sredo: Felicijan.
- 21. oktobra, četrtek: Uršula.
- 22. oktobra, petek: Kordula.
- 23. oktobra, sobota: Ivan Kap.

Sejmi:

- 18. oktobra: Trbovlje, Lukovica, Radohova vas, Sorica, Boh. Bistrica, Mozirje, Podsreda, Vojnik.
- 19. oktobra: Novo mesto.
- 21. oktobra: Dovsko, Cerklje, Lesce, Zubna, Jagnjenca, Podšentjur, Žiri, Sevnica, Sv. Peter pod Sv. Gor., Celje.
- 22. oktobra: Dramlje.

Vrednost denarja.

Za 1 dolar	56.45 Din
Za 100 lir	217.— Din
Za 1 avstr. šiling	7.96 Din
Za 100 čeških kron	167.50 Din
Za 100 franc. frankov	166.— Din
Za 100 švic. frankov	1092.— Din
Za 1 zlato marko	13.50 Din

Ponovno odlikovanje don Bulića. O priliki 80-letnice znanega jugoslovenskega arheologa don Bulića je poslal kralj slavljencu brzojavno čestitko, v kateri mu obenem sporoča, da ga odlikuje z redom sv. Save I. stopnje.

Redek slučaj. Pri železniškem čuvaju Fr. Čretniku v Završah pri Grobelnem je krava povrgla tri teleta in sicer dva junčka in telico. Nesreča v sreči pa je bila, da je krava nekaj dni potem na enega teleta legla, tako da se je zadušila.

Obmejni promet za živino. »Uradni list« objavlja besedilo pogodbe, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Avstrijo 5. septembra 1925. Pogodba ureja promet živine med obema državama.

Ubila moža in ga vrgla v vodnjak. Te dni je bil odkrit v Slivanju v Srbiji zločin, ki se je bil zgodil že julija meseca, ostal pa do zadnjih dni nepojasnen. 27. julija t. l. je prišel k Resornemu srezkemu poglavarju Blagore Mladenović ter mu izjavil, da je pobral njegov včeta so ves denar ter neznanokam izgubil. Nekoliko dni nato je prišla tudi fantova mati, Tasova žena ter ovdela svojega moža, da je odšel med hajduke. »Prišel je,« tako je pripovedovala njegova žena, »oborožen do zob v spremstvu dveh ravnotak oboroženih moških ter izjavil, da gre med hajduke.« To romantično pripovedovanje Tasove žene pa se je zdelo policiji malo verjetno. Policija je začela za »hajdukom« energično poizvedovati. Končno je ugotovila, da ga je njegova žena ubila, ga vrgla v vodnjak ter zasula z gnojem. Žena se nahaja v rokah pravice.

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

Pastir, ki se je zaklal vsled ne-rečne ljubezni. V nekem selu bli-
Vinkovcev je pasel ovce že več
et mladi pastir Imbro Marič. Ker
je bil jako priden in pošten, ga je
imela vsa vas rada. Prekrasni zvo-
ti njegove pastirske piščalke so
čarali vso okolico, najbolj pa va-
sko krasotico Maro Ružičevo. Pi-
ščalka je privabila Maro k pastirju
in dekle je hodilo k Mariču vsak
dan ter poslušalo bajne zvoke nje-
govih piščal. Kaj čuda, da se je raz-
vila med njima s časoma vroča lju-
bezen, ki je imela pozneje težke
posledice. Maričin oče je našel za
svojo hčer sina premožnega posest-
nika in Mara ga je poročila. Med-
tem ko so svatje jedli, pili in ple-
sali, je nabrusil pastir svoj nož ter
si ga porinil v srce. Pred samomo-
rom je napisal Mari na listič papir-
ja v slovo: »Za tebe sem živel —
za tebe umrl!« Pastirja obžaluje vsa
okolica, ki jo je razveseljeval toli-
kokrat s svojo piščalko.

Deklica, ki spi nepretrgoma že
12 mesecev. V angleškem mestu
Nottinghamu spi 17 letna deklita
Doris Kenon, nepretrgoma že 12
mesecev. Deklita je zaspala 2. ok-
tobra 1925. Ko je poslušala tega
črne s svojim bratom radiokonzert,
se je nenadoma sesedla na otoma-
no ter zaspala. Kakor poročajo an-
gleški listi (če ne lažejo) ni zavži-
la deklita vseh 12 mesecev nobe-
ne jedi, vendar pa kljub temu ni
umrla. Dekle diha normalno. Zad-
nje čase je začela kazati znake pre-
bujenja.

Nesreča v železniškem tunelu. Iz
St. Gallena poročajo: Te dni se je
pripetila v bližini St. Gallena ne-
navadna železniška nesreča. Neki
tovorni vlak, ki je vozil iz St. Gal-
lena, se je nenadoma znašel v obla-
ku strupenih plinov ter se nenado-
ma ustavil. Domneva se, da sta po-
tegnila strojevodja in kurjač, pred-
no sta se onesvestila, za zasilno za-
voro. Vsekako je obstal vlak v tu-
nelu. Strupeni plin je umoril vse
službeno osebje, ki se je nahajalo
na vlaku obenem z devetimi urad-
niki.

Veliki dohodki carinarnic. Po
službenih podatkih so iznašali ca-
rinski dohodki v zadnjih 10 dneh
prejšnjega meseca pri vseh carinar-
nicah države 55.558.000 Din.

Svetovni pridelek hmelja. Cenil-
na komisija, postavljena od medna-
rodnega hmeljarskega kongresa na
Dunaju, je te dni končno ocenila
celokupni svetovni pridelek hmelja,
ki znaša po tej cenitvi 927.000 cen-
tov po 50 kg. Od tega je plemenite-
ga srednjeevropskega hmelja okrog
370.000 centov po 50 kg. Letošnji
pridelek zaostaja za lanskim za
50.000 centov po 50 kg. Jugoslavija
je pridelala po tej cenitvi 55.000
centov po 50 kg.

Vagon bencina eksplodiral. V
Mostarju je prejšnjo sredo opoldne
na železniški postaji ob silni deto-
naciji eksplodirala cisterna bencina.
Železničar Lazar Lozo se je cister-
ni približal z gorečo karbidno sve-
tilko. Ker cisterna ni bila herme-
tično zatvorena, se je zapalila in
eksplodirala. Laza je bil smrtno ne-
varno ranjen prepeljan v bolnico.
Materijalna škoda znaša nad 100 ti-
soč dinarjev. Prebivalci so vsled
silne detonacije preplašeni hiteli
na ulico.

Smrtna kazen v Italiji. Ministr-
ski svet je odobril zakonski načrt,
s katerim se v Italiji zopet uvaja
smrtna kazen. Smrtna kazen je
predvidena zaenkrat le za atenta-
torje na člane kraljevske rodbine
in na predsednika vlade.

Bikoborbe v Španiji bodo refor-
mirali. Po naredbi španskega dik-
tatorja Primo de Rivera namerava-
jo reformirati bikoborbe, da omeje-
kruto mučenje konj, ki jih vporab-
ljajo pikadorji v bikoborbah. Po
novi reformi bo moral imeti vsak
konj okrog svojega trupa močan
pas, ki ga bo varoval pred bikovi-
mi rogi. Poleg tega bodo morali
toreri paziti tudi na to, da odstra-
nijo konje takoj, ko dobi bik smr-
tonosni vbodljaj. Tako se ne bodo
smeli več dogajati okrutni prizori,
kot se je godilo do sedaj, da so bili
konji mnogokrat prepuščeni na mi-
lost in nemilost ranjenim bikom, ki
so konje strahovito mrevarili.

Drzno početje kitajskih razbojni-
kov. Ameriški list »China Press«
poroča, da so kitajske razbojniške
tolpe oplenile mesto Seki-Čin. V
pokrajini so razbojniki pomorili po
vseh več tisoč prebivalcev. Odved-
li so s sabo kot ujetnike par sto
oseb, med katerimi se nahaja tudi
nek angleški misijonar. Angleško
misijonsko postajo so porušili do
tal.

Jugoslavenska banka d. d. v Za-
grebu, podružnica v Ljubljani,
Ljubljanski dver, nas naproša, da
ugotovimo, da Jugoslavenska ban-
ka d. d. v Zagrebu, preje Hrvatska
zemaljska banka, ni identična s
Slavensko banko d. d. v Zagrebu
ter da nima z isto nikake poslovne
zveze.

Bogata beračica. V nekem ame-
riškem mestu so aretirali neko sta-
ro beračico. radi nadlegovanja pot-
nikov na neki postaji podzemelj-
ske železnice. Pri tem je prišlo na
dan, da ni revna, čeprav je nasto-
pala kot beračica. Ko so jo pre-
iskali na policijski postaji, so na-
šli v njeni raztrgani obleki zašitih
bankovcev za 1800 dolarjev. V nje-
nem stanovanju so našle oblasti še
mnogo denarja, ki je bil skrit vse-
povsod, v starih loncih, pod poste-
ljo, v luknjah in zidu.

Brezposelnost na Dunaju. Dne
15. septembra t. l. je dobivalo na
Dunaju 81.357 oseb podporo. Nji-
hovo število se je v prvi polovici
meseca septembra znižalo za 1225.

Doktor Bazala v Brežicah. Pred
tednom je veličastno pogorel v Bre-
žicah dr. Korošec, danes pa nič
manj veličastno hrvatski federali-
sti. Stvar se je vrisla takole: Po na-
svetu nekega Glogovška so za ne-
deljo 10. t. m. sklicali shod v Na-
rodni dom prof. Bazala in še dva
druga gospoda. Eno uro po sklica-
nem shodu ni bilo še nikogar razen
govornikov in Ivanuše na zborova-
lišču. Pozneje pa se je zbralo kakih
100 ljudi, pristašev vseh strank, le
federalista razen Glogovška in Iva-
nuše nobenega. Otvorili so shod.
Prvi je začel Glogovšek, komaj je
otvoril usta, že je moral končati,
ker so prisotni izjavili, da njega ne
bodo poslušali, govore pa naj Hr-
vati. Nato je povzel besedo dr. Ba-
zala, videlo se je kako težko govo-
ri, ker mu je Glogovškov nastop
dokazal, da poslušalci niso preveč
dovzetni za prevelike kunšti. Go-
voril je o vsem, povedal nič. Za
njimi je govoril Jagatić zelo tiho ter
končno par stavkov še neki tretji
gospod. Vsi trije govori niso izzvali
ni enega odobravanja. Nato se je
ozlasil k besedi g. Baraga (socija-
list). Ta je obžaloval gospode iz
Zagreba, da so nasedli Glogovšku,
ki je bil leta 1923. vnet agitator
SLS, leta 1925. je bil radičevac, se-
daj pa menda še sam ne ve, kaj
hoče. Naslikal je tudi Glogovška,
kak sloves uživa med domačini.
Dalje pa je obrnil svojo besedo do
gospodov iz Zagreba in jim očital
njihovo razdiralno delo. Zboroval-
ci so besedam Barage glasno pritr-
dili, gospodje iz Zagreba pa so se
jako kisló držali. Natto je bil shod
zaključen. Po shodu pa je postalo
na vrtu zelo živahno, pričela se je
debata s profesorjem Bazalo. Z
vseh strani so se vsuli očitki na g.
profesorja, da hoče le razdirati, še
pred kratkim je povzdigoval pred-
sednika Radića v deveta nebesa,
sedaj pa, ko ga je Hrvatska seljač-
ka stranka zavrgla, se je vzdignil
proti njej itd. Navzočemu vladne-
mu zastopniku se je zdelo to pre-
več in dal nalog orožnikom, da
razženejo navzoče. To postopanje
vladnega zastopnika je navzoče raz-
burilo in so energično protestirali,
da se krati svoboščina mirne in
stvarne debate (ne na zborovanju)
v gostilniškem vrtu. Nato so se
orožniki odstranili in debata se je
nadaljevala, dokler je ni tudi prof.
Bazala odkuril brez pozdrava, brez
slovesa z avtom proti Zagrebu.
Razlika je bila le ta, da so dofurali
z avtom tudi Glogovška, odfurati pa
so brez njega.

Jarimo Vam, da so našli zlatnike v
»Gazelac milu sledeči: G. Al. Badnjevič,
Bos. Krupa, kupila milo pri tvrdki Ilja
V. Studen, Bos. Krupa; g. Ivana Gröbner,
Planina pri Rakeku, kupila milo pri tvrd-
ki A. Milavec, Planina pri Rakeku; g.
Matilda Martinšek, Zagorje, kupila milo
pri tvrdki Olga Čuk, Kisovec pri Zagor-
ju; g. Henke, Laško, kupila milo pri
tvrdki Ed. Vale, Laško; g. Lovro Mlina-
rič, Zagreb, kupil milo pri tvrdki Isidor
Weiser, Zagreb; g. Ivanka Požek, Črno-
melj, kupila milo pri tvrdki Karol Aha-
čič, Črnomelj; g. Jožefa Drnikovič, Vič-
Glince, kupila milo pri Prvem delavskem
konsumnem društvu, Vič-Glince; g. Jo-
žefa Intihar, Nadlesk št. 86, kupila milo
pri tvrdki Ludvik Kržič, Nadlesk pri
Rakeku; g. Frančiška Kotnik, Dopolice pri
Kamniku, kupila milo pri tvrdki Jos. Kle-
menčič, Kamnik; g. Terezija Tavčar, Pol-
zela, kupila milo pri tvrdki Josip Tiršek,
Polzela pri Celju; g. Marija Javornik, Lu-
še pri Višnjigori, kupila milo pri tvrdki
F. Terdina, Ljubljana; g. Dora Vukotič,
Vukotiči, pošta Netretič, kupila milo pri
tvrdki Jožef Brožič, Metlika; g. Franjo
Miko, Sračinec št. 61, kupil milo pri tvrd-
ki Gustav Moses i sin, Varaždin, g. Ivan
Ivanišević, kupil milo pri tvrdki P. & M.
Bonačić, Split, Šibenska ulica 2; g. Jelka
Dobraš, Virovitica, kupila milo pri tvrdki
Antun Igali ml., Virovitica.

Mlinar in njegova hči. Ljudska igra.
Spisal Ernst Raupach. Za slovenske ljud-
ske odre drredil Adolf Robida. Ljudski
oder. VII. zvezek. V Ljubljani 1926. Za-
ložila Jugoslovanska knjigarna. Cena
18 Din za izvod. »Mlinar in njegova hči«
je igra iz onih časov, ko je bil namen
odra še plemeniti in poučen. Stara je
100 let in vendar jo še dandanes povsod
igrajo. Zlasti na Vseh svetih dan, ko ob-
hajamo spomin na naše rajnike, zaživi še
dandanes tudi po večjih gledališčih stari
Raupach s Konradom in njegovo piščal-
ko. Še celo oder, kot je dvorno gledališče
na Dunaju, ki vživa svetoven sloves, je
pred par leti še igralo 1. novembra to
priljubljeno ljudsko igro. Pri nas Slo-
venceh je že par let v knjigotržnjo po-
polnoma pošla in zato bodo odri kaj radi
segli po tej stari znanki. Igra je prireje-
na tako, da jo tudi najmanjši podeželski
oder lahko uprizori, ker so v opombah
pridejani vsi potrebni nasveti in upotki
za uprizoritve z najmanjšimi sredstvi.
Igra ima 4 ženske in 5 moških vlog.

Zadnja pot kapitana Scotta. Po Scott-
vem dnevniku in drugih virih priredil
Pavel Kunaver. V Ljubljani 1926. Založila
knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani.
Strani 122 in 14 slik. Broš. 36 Din, vez.
44 Din, poštnina 2 Din več. Marsikomu
so še pred očmi krasne slike iz veličest-
nega filma »Scottovo potovanje na Južni
tečaj«, v katerem se je odkrivala grozna
usoda tega drznega junaka. Zdaj leži pred
namí knjiga, skrbno prirejena po nje-
govem dnevniku in najboljših virih. Mirne
duse lahko trdimo, da lepšega potopisa
dosedaj Slovenci še nismo imeli. Tiskovna
zadruga je s to knjigo otvorila serijo med
Slovenci najbolj pogrešanega čtiva: zani-
mivo za odrasle, poučno za mladino. Za-
ložništvo in Delniška tiskarna, ki je knji-
go tiskala, sta nanjo lahko ponosna. Na-
roča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

ŽARNICE

Osram - vsakovrstne naj-
ceneje

J. GOREC, Ljubljana

palača Kreditne banke.

Narodni gospodar.

Fran Wernig:

Primer vzornega gospodarstva.

Nova doba je porodila nove ideje, nova naziranja in pojmovanja v privatnem, kakor tudi javnem gospodarstvu. Tudi nas objema vedno silneje val amerikanizacije. Otresamo se vedno bolj in bolj idealističnih in romantičnih oblik in okvirjev naših dejanj in nehanj v javnem življenju. Ne lovimo se več za praznimi gesli in lepimi besedami; vsakdo išče v pospešenem gospodarskem delu le abstraktne ter pozitivne uspehe. Nova doba zahteva nove metode. Znatno pojema zanimanje za teoretična gospodarska predavanja — narod hoče kratka jedernata razjašnjevanja in želi predvsem nazorni pouk, razkazovanje, razstave in uglede. Ta pot vodi hitreje in sigurneje k cilju — osobito pri našem kmetovalcu, ki je napram predavanjem, slikam itd. navadno zelo skeptičen in ga je v stanu pridobiti za novo stvar le praktičen zgled, ki sloni na krajevnih izkušnjah.

Vsled tega v zadnjem času forsiramo predvsem gospodarske ekskurzije in izlete na vzorna posestva, kmetijske šole in razstave. Tak izlet smo priredili gornjegrajski kmetje v nedeljo, dne 26. septembra tudi v Vojnik k g. Goričanu, bivšemu potovalnemu učitelju za kmetijstvo.

Vzradoščen in kakor zmirom gostoljuben nas je sprejel g. Goričan ter nam je najprej velel vsteti se — prav po stari slovanski navadi — za dobro obloženo, obsežno kmečko mizo. Med tem nam je z vsem povdankom kot pravi kmet pripovedoval o težkočah današnjega gospodarstva. On sam kot gospodar in prvi delavec, in hčenka kot gospodinja upravljalca celo posestvo. Ni mogoče več dobiti poljskih delavcev. Kljub temu pa g. Goričan visi na svoji skopi grudi in skromni domačiji, ki mu je povzročila že toliko bridkosti in gorja s tako elementarno in nezlomljivo silo, da človek strmi in kot tujec-meščan te sile ne more razumeti nikdar. Tudi Nemcem je lastna prislovična ljubezen do zemlje in rodne grude, vendar to strast do zemlje in domačije navadno obseva globoka poezija in sreča mirnega družinskega življenja v solnčni naravi, v svobodi in prostosti. Najlepše bisere te kmečke poezije najdemo v povestih nemškega pesnika Sudermann-a.

G. Goričan vendar ne olepšava svojega trdega dela in boja z naravnimi in socialnimi elementi s kako sentimentalno romantiko, ampak si je prikrojil za svojo življenjsko pot le nauke Tolstojeve filozofije in realno življensko pojmovanje našega Cankarja. Trda mora biti ta pot grenka in težka — — —

Kljub temu pesimizmu pa je g. Goričan s svojo nezlomljivo voljo in energijo uredil toliko raznih vzornih naprav na svojem posestvu, da to lahko služi našim srednjim in malim kmetovalcem za prvovrsten vzgled.

V shrambi za orodje vidimo na primer kakih deset različnih Sackovih plugov. Izboren material je v njih in so še danes neprekosljivi. Tudi obračalni Sackovi plugi so po izjavi g. G. prvovrstni, navzlic posameznim ugovorom. S tem kompliciranim orodjem je pač treba pravilno ravnati, to ravnanje pa se bogato poplača. V jeseni orje g. G. navadno globoko, osobito za krompir in v to svrhu uporablja poseben Sackov plug, v katerega so vpreženi na posebni pripravi trije konji vštiric. Radi te priprave in izdatno globokega dela orje tudi vsem večjim posestnikom daleč v okolici zemljo za hmelj. G. Goričan se drži strogo načela, da je zemljo za pomladansko setev če le mogoče zorati že v jeseni in jo je spomladi zrahljati in izrjaviti plevel z razruševalcem ali brano. Tudi novejša kmetijska znanost in izkušnja priporoča ta način obdelovanja. Za oranje k ovsu, ajdi in pšenici uporablja g. G. dvolemežni plug, na katerem so vpreženi zopet trije konji vštiric. Na njivi vidimo tudi Kroskilov valjar, ki se izborno spone za zdrobljenje grud in nam prihrani mučno razbijanje kep z ročnim delom.

Ponos G. posestva pa je konjski hlev. Dičijo ga posebno praktične jasli — »izum g. Goričana.« Prednosti teh jasli so: 1. Živali stoje zelo udobno pri krmljenju; 2. krmo nikakor ne morejo spravljati pod noge in jo razmetavati; 3. jasli se čistijo izredno lahko in praktično; 4. živalim se more dati naenkrat velike množine krme v jasli — to je posebno važno ponoči, da ni treba pogostoma vstajati — in 5. konje krmi od spredaj lahko vsak otrok brez najmanjše nevarnosti. Na konstrukciji teh jasli je delal g. G. več let. Podstaj je iz cementa in je pokrit s primerno debelimi deskami. Služi zelo dobro. Konjem pokladajo poleti tudi pri težkem delu izključno le zeleno krmo, predvsem lucerno. G. G. je poskusil tudi s pokladanjem fižola, ki se je pri konjih in svinjah prav dobro obnesel.

Vzoren je pri g. G. tudi goveji hlev s krasno pomursko živimo. Gnojnice je zgledno urejeno. Za gnojnico je v uporabi sesalka sistema Neptun, ki se je izmed vseh sistemov najbolje obnesel. — Obšli smo potem še polja, si ogledali razne njivske sadeže, prvovrstno sadno drevje in obrežje potoka, ki je zaščiteno z obeh strani s kanadskimi topoli. Navadno ta vrsta topolov najboljše in najsigurneje ščiti in zavaruje obrežja.

Naš nadaljni obhod pa je žal prekinil dež, ki je s svojimi nalivi in

poplavi prizadjal letos tudi g. G. toliko škode. S strahom opazujemo smer in polet oblakov in se skoraj malodušno vprašujemo: bo li nam vsaj prizaneslo tokrat? Enega srca in ene duše smo v nevarnosti, v veličastni grozi elementarne neizgode, napram kateri smo kljub naši učenosti tako majhni in brez moči. Skupna nevarnost, delo in boj in enako stremenje ustvarja najožje in najgloblje srčne vezi — in tako smo se razšli tudi z g. Goričanom kot — prijatelji in dobri tovariši. G. Goričanu na tem mestu najiskrenejša hvala za izkazano nam gostoljubnost!

Priporočam vsakomur, kdor hoče videti vzorno urejeno srednjeveliko kmetijo in preizkusiti nove gospodarske naprave, nova poslopja, orodje itd., naj se oglasi pri g. Goričanu. Pri tej priliki pa naj ne pozabi obiskati tudi središča naše stajarske strokovno-kmečke kulture, našo kmečko univerzo — najlepšo, prenovljeno in razkošno opremljeno poljedelsko šolo v Št. Jurju ob juž. žel. Upraviteljstvo te šole, prijazni domači gospodje Vam bodo radevolje razkazali vse različne zanimivosti v dvorišču, v strojarni, v hlevu, v vrtu, sadovnjaku in na polju. In ne bo nikomur žal, ako je obiskal ta naš lep, mogočni in vzorni kmečki dom sredi razkošnega zelenja in belega cvetja.

Naj pa na povratku skozi Celje nikdo ne zamudi napraviti še kratek sprehod čez most ob Savinji skozi znameniti celjski park na Miklavžki breg. Tam bo ob ozki, strmi steni v idiličnem zatišju in krasni legi z razgledom na celo mesto našel prijazen dom, v katerem gospodarji naš največji sadjarski praktik, med našim narodom najbolj priljubljeni in povsod živahno aklamirani ljudski govornik v sadjarski stroki. To je g. Miha Levstik, učitelj v poklju. Ni ta gospod velik samo kot sadjar, ampak tudi kot človek. Prav malo sem našel med Slovenci tako idealnih mož kot je on. Diči ga bogato splošno znanje in globoka, blaga duša — polna neizčrpne ljubezni do svojega naroda in svoje domovine ter njenih idealov. Pri tem gospodu naj se še zanesljivo oglasi vsakdo, kdor gre v celjsko okolico na poučno potovanje. In v tistem, zasanjanem vrtu g. Levstika bo razum mnogih gospodarskih nasvetov in zgledov pri čašji zlatega »hruševca« našel tudi odlih, zdrav in prisrčen humor ter razvedrilo in okrepičilo svoji duši in svojemu telesu.

Več kmetijskega pouka med narod!

Pred kratkem sem bil v Gadovi Peči, kjer raste znamenito vino. Zelo lep je pogled z vrha po širokih hrbtih, kjer je pridna kmečka roka zasadila v ravnih vrstah vinsko trto. Pogled od blizu pa ni več toliko razveseljiv, ker so nekateri vinogradi letos zelo prizadeti. Peronospora ali palež je napravil zelo ve-

liko škodo. Krive so temu precej vremenske razmere, ki so bile letos zelo neugodne, glavni delež krivde pa odpade na nevednost. Človeka boli srce, če vidi med posameznimi parcelami tako velike razlike. En vinograd je lepo zelen, vinska trta obrašena z lepim temnozelenim listjem, med katerim vi-se težki zoreči grozdovi, sosed pa hodi s povešeno glavo in žalostno obira nagnite jagode. Poglejmo sedaj vso dobroto in nesrečo od bližu. Mož, ki ima zdravo listje, je škropil dvakrat, sosed pa štirikrat. Prvi je škropil predno se je pojavila bolezen, drugi pa, ko so se pokazali znaki bolezni. Iz tega je razvidno, da smatra prvi vinogradnik škropljenje z galico za preprečevalno sredstvo, kar je edino pravilno, drugi pa smatra galico za zdravilo, kar je popolnoma napačno. Drugi je vzel pa še za prvo škropljenje 3 kg galice na 80 l vode, kar je absolutno preveč. Po narodnosti je dober vinogradnik Slovenec, drugi pa Hrvat. Naši strokovnjaki se leto za letom trudijo, da poučujejo narod, na Hrvaškem pa menda ni toliko skrbjeno za kmetijski pouk.

Povdariti moramo, da so nauki in navodila, ki jih podajajo ljudstvu predavatelji in ki jih čitamo v časopisih in knjigah, nešteto krat preizkušeni in zato zanesljivi. Zato se ze treba teh navodil točno držati, sicer nastane škoda, če hoče eden ali drugi pri tem »glihati«, ali pa šele poskušati po svoje.

Zato naj naši gospodarji prebirajo zlasti strokovne knjige in časopise, ki hranijo dragocene nauke. Podoželsko učiteljstvo pa ima sedaj v zimskem času lepo priliko prirejati tečaje, od katerih bode imel naš kmet dovolj koristi. Večeri so dolgi in na vasi se prav lahko zbirajo ob večerih fantje, izmed katerih eden čita strokovne knjige na glas in potem se članki lahko razlagajo.

Prebirajte zato strokovne knjige, ki jih izdaja Kmetijska tiskovna družba v Ljubljani. V teh knjigah boste našli dovolj koristnih naukov, ki Vas bodo obvarovali včasih velike škode.

• • •

Jesensko in zimsko zatiranje sadnih škodljivcev.

Sedaj ravno prihaja najprikladnejši čas za zatiranje sadnih škodljivcev. S tem delom ne smemo odlašati mogoče na spomlad, kajti ravno jesensko in zimsko zatiranje je najuspešnejše in obenem tudi najlažje izvršiti. Ko listje odpade in nastopi hladnejše vreme, se razni številni opasni škodljivci, n. pr. predvsem krvava uš, listne uši, koparji, zavijač (jabolčni črv) itd., namreč nalašč tako zavarujejo, da jim zima navadno ne škodi. Sicer postane zimska zalega bolj malo-

številna, a tem bolj je ista vztrajna in trdoživa, s kratka rečeno je zimski zarod, pa najsibodo to jajčeca, bube ali zimske živalice, zelo varovan proti poginu. Vsled tega mu je tudi težko priti do živega.

Predvsem moramo drevje osnažiti od mahu in lišaja (najboljše v vlažnem vremenu) in odrgniti staro skorjo, obrezati vse suhe veje ter razredčiti pregosto vejevje. Vse te odpadke naj se potem sežge, kajti vsa zimska golazen ima ravno tu svoje zavetišče.

Ko smo drevesa pobelili z zmesjo apna in ilovice tako visoko, kotlikor pač s čopičem moremo doseči deblo in tudi veje, potem namažemo z »arborinom« še ostalo vejevje. Na 5 litrov vode se vzame 1 kg »arborina«. Najboljše in najhitrejše je seveda, če celo krono drevesa poskropimo z raztopino »arborina« na 15—20 litrov vode. Škropi se lahko tudi drevje z navadnimi škropilnicami, ki jih rabimo v vinogradih. Priporočam pa se, da se pri visokem drevju pri tem uporablja tudi lestve, ker drugače navadne škropilnice preveč trpe. Prav dobro se za to delo sponašajo takozvane »škarje«, ki so zlasti v novomeškem okraju močno razširjene med vinogradniki. Njihov curek doseže namreč tudi 8 m visoka drevesa brez vsakih pripomočkov. Izdeluje jih tvrdka Udovič in Lampe v Novem mestu po 300 Din za komad. Kdor razpolaga z drevesno škropilnico, naj seveda isto uporablja.

Zares brez velikega prigovarjanja, ali je škropljenje drevja potrebno ali ne, mirnim srcem toplo priporočam, da se sadjarji čimprej poprimajo škropljenja sadnega drevja sedaj pred zimo, in pozimi z »arborinom«, kajti ravno s tem delom se z enim mahom pokonča vso zimsko zalego zakrknjenih in nevarnih škodljivcev sadnega drevja. F. Kafol.

Drž. kmetijska šola v Št. Jurju pri Celju je zaključila 11 mesečni tečaj šolskega leta 1925/26 30. septembra. Početkom leta je bilo sprejetih 29 gojencev, od teh je ministrstvo na predlog uprave sprejelo kot državne gojence na prosta mesta 24 gojencev, tako da je bilo le 5 plačujočih. Žal, da so ravno od državnih gojencev trije po odredbi zdravnikar morali kmalu izstopiti, eden pa je bil pozvan na vojaški rok. Šolo je dovršilo 25 gojencev, 4 s prav dobrim, 21 z dobrim uspehom. Vsi, razven enega, so bili iz mariborske oblasti in to po večini iz Savinjske doline, šoštanjkega

okraja in Pohorja. Vsi gojenoci so bili kmetijski sinovi in prav pridni tako pri pouku kakor pri delu ter so se vrnili na svoje domove, kjer tudi velika večina ostane. Novo šolsko leto, ki se je po odredbi ministrstva razširilo na 12 mesecev in določil začetek početkom oktobra, se je začelo že 7. oktobra. Prosilcev je bilo 50. Po rešenju ministrstva se jih je sprejelo 20 kot državne gojence na prosta mesta, 10 kot privatne na plačujoča mesta, za toliko je tudi mesta na zavodu. Žal, da se je moralo toliko prosilcev in to ravno starejših odkloniti. Večina sprejetih je iz gornje Savinjske doline, prevaljskega in slovenjegraškega sreza, trije so pa tudi Prekmurci.

Razstava v Ljutomeru. Vinarska zadruga v Ljutomeru priredi s sodelovanjem kmetijske, sadjarske in čebelarke podružnice v nedeljo, dne 17. in ponedeljek dne 18. t. m. v dvorani Kat. doma v Ljutomeru razstavo z vinom, grozdem, sadjem, brezalkoholno pijačo, čebelarstvom in raznimi drugimi kmetijskimi pridelki. Razstava se otvori v nedeljo, dne 17. t. m. ob 9. uri dopoldne in je združena z raznimi strokovnimi predavanji o vinoreji, sadjereji, kletarstvu, kmetijstvu, čebelarstvu itd., ki so velevažna za vsakega, ki se peča z omenjenimi pridelki. Razstavo obišče g. veliki župan mariborske oblasti, kateri bo obdaroval najboljše razstavljalce s častnimi priznanji. Razstavljalni predmeti, t. j. grozdje, sadje in drugi kmetijski pridelki se bodo sprejemali od četrtega, t. j. 14. t. m. od 8. ure dop. naprej, v dvorani Kat. doma. V ponedeljek, dne 18. t. m. bo ob 9. in 15. uri predavanje s skioptičnimi slikami o alkoholizmu in je isto namenjeno v prvi vrsti za mladino, kakor tudi za odrasle prijatelje treznostnega gibanja. Pridite v obilnem številu! — Pripravljalni odbor.

Živinorejska zadruga v Selcih nad Škofjo Loko priredi dne 18. t. m., t. j. v ponedeljek, premovanje govedi. Na razpolago bode tudi nekaj mladih plemenskih bikov za prodajo. Živinorejci se vabijo, da se prireditve udeležijo. Dolni obiskovalci imajo zvezo z avtomobilom v nedeljo ob 4. uri iz postaje Škofja Loka.

Svobodna trgovina v Rusiji. Sovjetska vlada je podredila trgovinski komisarijat vrhovnemu gospodarskemu svetu. Hkrati so dobile nekatere zadrugne zveze pravico, da smejo neodvisno od trgovinskega komisarijata izvažati produkte in trgovati z inozemstvom.

Svinjski sejem v Mariboru, dne 8. oktobra 1926. Pripeljalo se je 633 svinj, 2 ovci in 2 kozi. Cene so bile sledeče: Praški 5 do 6 tednov stari 62 do 100, 7 do 9 tednov stari 125 do 150, 3 do 4 mesece stari 250 do 300, 5 do 7 mesecev stari 420 do 450, 8 do 10 mesecev stari 525 do 550, 1 leto stari 1000 do 1200 Din. Za kg žive teže se je plačevalo 9.50 do 10 Din, mrtve teže pa 15 do 17 dinarjev. Prodanih je bilo 210 svinj in 1 koza za 150 Din.

Za naše dobre gospodinje.

Krompirjeva potica. — Napravi krompirjevo testo in ga razvaljaj. Potresi ga z ocvirki in kruhovimi drobtinami in ga zavij. Deni potico v namazano ponev ali v lončeno peklo ter jo speci v peči. Krompirjeva potica je najboljša, če je gorka.

Shranjevanje mesa. Da se obdrži meso par dni, ga zavijemo v kopri-ve in potem vse skupaj v snažno platneno krpo in ga denemo v klet na zemljo. Pokrijemo ga z lončeno skledo, da ne pridejo miši do njega.

Za čiščenje sajastih loncev jemlješ najboljše moker papir, ki ga malo nadrgneš z milom (žajfo). Lonci se tako prav lepo očistijo in se prihranijo krpe.

Prah posušenih gob je imenitna dišava za juho. Stresi prahu, kolikor ga primeš z dvema prstoma, v juho in videla boš, kako imenitna dišava je to za juho.

PO SVETU.

Puška brez poka.

V bodočih vojnah ne bo več strašnega grmenja topov in praske-tanja pušk, ako se bo v polni meri obnesel izum berlinskega mehanika Hermana Plietha. Kakor izgleda, se je njegov izum v vsakem oziru skoraj popolnoma obnesel pri navadnih puškah. Sedaj pa hoče izumitelj preizkusiti svojo iznajdbo tudi pri topovih.

S pomočjo stisnjenega zraka prevrta krogla iz te novoiznajdene puške na razdaljo 2 km 3 mm debelo jekleno ploščo. Poka puške ni slišati. Pri poskusih streljanja so bili navzoči strokovnjaki in različni častniki. Novoiznajdena puška ima tudi to veliko prednost, ker vsebuje 25 nabojev, katere je mogoče avtomatično jako hitro izstreliti.

Plieth drži to svojo zanimivo iznajdbo tajno. Ponudil jo je nemški

vladi za poldrugi milijon dolarjev ter izjavil, da jo proda samo svoji državi. Ako bi država ne kupila njegove iznajdbe, izjavlja, da bo rajši iznajdbo uničil, kakor da bi prišla v posest kake tuje države.

Igralne karte v starih časih.

Igralne karte prejšnjih stoletij so bile dokaj čudne in dostikrat svojevrstno jako smešne. Angleži so imeli najbolj zanimive, zabavne in tudi največ vrst. Največ kart je bilo, ki so prikazovale važne, zanimive podatke iz življenja angleških kraljev in druge angleške zgodovine. Druge vrste kart so bile zopet, ki so imele na sebi pravilno izgovorjavo angleškega jezika, a zopet nekatere druge, ki so kazale na sebi kuhinjske recepte. Če je bila kdaj gospodinja v zadregi in ni vedela, kaj bi kuhala, pa je vzela igralne karte v roke in zbrala iz njih poljubni jedilni recept za do-tični dan. Med vsemi pa so bile najbolj zanimive one karte, na katerih so stala razna navodila za vedenje pri jedi, pijači in v družbi sploh. Na kratko povedano so bile igralne karte v starih časih neke vrste mala izdaja knjige o lepem vedenju. Poleg drugega so bile na kartah tudi slike, ki so kazale, kako je treba piščanca razkosati, kako se kruh peče, kako se knedelne mesi in tudi kako je treba ravnati z omako, ki se jo pri knedelnih uporablja. Ker je pri Angležih stara tradicijonelna navada, da hišni gospodar reže jedila in toči tudi pijačo, se je pri igranju kart najlažje mimogrede priučil vsemu poslu, ki ga mora vsak dober gospodar poznati.

Drevo, ki se hrani z mesom.

Morda še ni vsakemu znano, da so na svetu rastline, ki se hranijo z žuželkami. Žuželka leze po rastlini, prileze tudi v cvet, tedaj pa se cvetni lističi razpro in rastlina pa počasi požira žuželko. Podobne rastline rastejo pa tudi na otoku Madagaskarju, samo da se te ne zadovoljujejo z muhami, ampak rabijo kar velike živali in tudi človeka. Rastlina je podobna smrekovemu storžu, s štirimi po 5 metrov in 30 centimetrov debelimi listi. Ondotni prebivalci častijo to drevo in mu po božje žrtvujejo ženske. Žensko prisilijo, da spleza na drevo, listi jo primejo, da ne more uiti, in drevo počasi žre svojo žrtev tako, da naposled ostanejo same kosti.

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

izdelujejo:

turbine, centrifugalne in batne sesalke (Garwens sesalke), stroje za obdelavanje lesa kakor jarmenike, cirkularne žage, skobelne stroje itd., kompletne naprave za mizarske delavnice in razne specialne stroje, mlinske naprave, vinske stiskalnice, transmisije, zvonove, vodne in perne armature, ognjegasne brizgalnice.

CELJSKA POSOJILNICA D.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 50,000.000.—.

V lastni palači Narodni dom.

Stanje glavnice in rezerve
Din 4,000.000.—.

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

PODRUŽNICA V ŠOŠTANJU NA GLAVNEM TRGU.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji

so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX
za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen,
ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.
Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevani in je še danes najbolj obračun.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NAS EDNIH
tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

UMETNA GNOJILA

superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomsova žilindra in prvovrstni Splitski Portland-cement vedno v zalogi po najugodnejših cenah pri osrednji gospodarski zadrugi

»EKONOM« Ljubljana Kolodvorska ulica št. 7.

Najboljši **PORTLAND-CEMENT** SALONA
splitski TOUR
v papirnatih vrečah po 50 kg nudi po Din 60.— za 100 kg
EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

TISKARNA
MERKUR

trg. - industr. d. d.
LJUBLJANA
SIM. GREG. 12
Telefon št. 53

Tiska časopise,
knjige, posetnice,
brošure, letake,
cenike, trgovske
tiskovine i. t. d.

Lastna
knjigovoznica.

Najboljša in zato
najcenejša kupiti
edino le pri

Josip Petelin

pletenine, majce, volno
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroške
trikot perilo, komplet
potrebščine za čevljarje
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.

Na veliko in malo!

Nad petdesetletni obstoj tvrdke
R. M. KLAUC, „Pri Škofu“

LJUBLJANA, Lingarjeva ulica
(v lastnih prostorih).

Vam zadosno pove o zanesljiv in
dobri postrežbi. — Blago za moške
in ženske obleke, vse vrste kolenine,
blago za postelje, odeje in garniture.

Cenik po pošti zastoj!

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor
vsako leto vedno v zalogi. — Kupim tudi
surovi in stopljeni loj
in ga plačam po najvišji dnevni ceni.
JOS. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

RESTAVRACIJA

Pod Skalco

Ljubljana, Mestni trg 11
toči vedno sveže pivo, najboljše
domača črna in bela vina ter po-
streza z domačo kuhinjo.

Za obilen obisk se p. n. občinstvu
toplo priporoča

Josip Uran.

Prometni zavod za premog d.

v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor
tudi za industr. podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-
slovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani,

Miklošičeva cesta št. 15/II.

Dežni plašč

iz močne angleške gumirane
tkanine Din 215.—, double
350.—, impregniran covercoat
Din 500.—, fantovska pelerina Din
90.—, moška pelerina iz nepremo-
ljivega tirolskega lodna Din 380.—,
usnjata suknja Din 550.—, fantovske
in moške obleke lastnega izdelka
prodaja najceneje in v najbolji
kakovosti industrija konfekcije R.
STERMECKI, CELJE št. 63. Pišite
tako po ilustrirani cenik z več tisoč
predmeti. — Železniška vožnja se na-
kupu primerno povrne.

Trgovci engro ceno.

Kmetovalci, obrtniki in delavci!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih
trgovcih, ki nudijo svoje blago v
»Kmetškem listu«!
Kdor nas podpira, podpirajmo mi njega